



Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 20 Σεπτεμβρίου 2023
(OR. en)

13232/23

COMPET 899
IND 483
MI 765
BETREG 25
DIGIT 188
ECOFIN 903
EDUC 361
EMPL 447
FIN 939
FISC 201
MAP 49

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	13 Σεπτεμβρίου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2023) 535 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Δέσμη μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 535 final.

συνημμ.: COM(2023) 535 final



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 12.9.2023
COM(2023) 535 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Δέσμη μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Δέσμη μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ

1 Οι μικρές επιχειρήσεις είναι σημαντικές

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) βρίσκονται στο επίκεντρο του οικονομικού και κοινωνικού ιστού της Ευρώπης. Τα 24 εκατομμύρια ευρωπαϊκές ΜΜΕ αντιπροσωπεύουν το 99 % του συνόλου των επιχειρήσεων στην ΕΕ, παρέχουν τα δύο τρίτα των θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα στην ΕΕ¹ και είναι βαθιά ριζωμένες στις τοπικές κοινότητες, κυρίως στις αγροτικές περιοχές². Αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το ήμισυ της προστιθέμενης αξίας στον μη χρηματοπιστωτικό επιχειρηματικό τομέα της ΕΕ και αποτελούν γόνιμο έδαφος στην Ευρώπη για καινοτομία³, πολυμορφία και ισότητα⁴. Οι ΜΜΕ είναι σημαντικότερες για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση της Ευρώπης⁵, καθώς και για τη μακροπρόθεσμη ευημερία της.

Γι' αυτό, οι ΜΜΕ αποτελούν μόνιμη παράμετρο στην πολιτική της Επιτροπής, πολύ δε περισσότερο αφότου δρομολογήθηκε η στρατηγική για τις ΜΜΕ του 2020⁶. Στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (2021-2027) και του NextGenerationEU⁷, η Επιτροπή αναμένει να διατεθούν πάνω από 200 δισ. EUR για τις ΜΜΕ μέσω των διαφόρων χρηματοδοτικών προγραμμάτων της. Εν μέσω διαδοχικών κρίσεων, η βιώσιμη ανάκαμψη και η ανθεκτικότητα των ΜΜΕ αποτελούν βασική προτεραιότητα. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)⁸ παρέχει πρωτοφανή στήριξη ύψους έως και 45 δισ. EUR στις ΜΜΕ⁹, επιπλέον του συνολικού ποσού των 65 δισ. EUR στο πλαίσιο των ταμείων της πολιτικής συνοχής¹⁰. Οι ΜΜΕ ήταν επίσης οι κύριοι δικαιούχοι του ευρωπαϊκού μέσου προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE), το οποίο σχεδιάστηκε για να προστατεύσει τις θέσεις εργασίας και τα εισοδήματα που επηρεάστηκαν από την πανδημία COVID-19. Επιπλέον, τα συμφέροντα των ΜΜΕ βρίσκονται στο επίκεντρο του προσωρινού πλαισίου της Επιτροπής για τις κρατικές

¹ SME Performance Review 2023 (Επισκόπηση των επιδόσεων των ΜΜΕ για το 2023), https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en.

² Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 486, ΜΜΕ, νεοφυείς επιχειρήσεις, αναπτυσσόμενες νέες επιχειρήσεις και επιχειρηματικότητα, Σεπτέμβριος 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

³ Productivity in SMEs and large firms (Παραγωγικότητα των ΜΜΕ και των μεγάλων επιχειρήσεων), ΟΟΣΑ, 2021, <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/54337c24-en/index.html?itemId=/content/component/54337c24-en>.

⁴ Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 486: ΜΜΕ, νεοφυείς επιχειρήσεις, επεκτεινόμενες επιχειρήσεις και επιχειρηματικότητα, Σεπτέμβριος 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

⁵ Περίπου το 89 % των ΜΜΕ λαμβάνουν ήδη μέτρα για την αποδοτικότερη χρήση των πόρων, Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 498, ΜΜΕ, αποδοτική χρήση των πόρων και πράσινες αγορές, Μάρτιος 2022, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2287>.

⁶ COM(2020) 103 final.

⁷ COM(2021) 250 final.

⁸ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/smart.html?lang=el.

⁹ Πίνακας αποτελεσμάτων του ΜΑΑ, μεθοδολογία σήμανσης πυλώνων, «Στήριξη των ΜΜΕ» ως πρωταρχικός ή δευτερεύων τομέας πολιτικής.

¹⁰ Το ποσό αυτό περιλαμβάνει 43 δισ. EUR, στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, και συνολικά 22 δισ. EUR, στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών επενδύσεων για την αντιμετώπιση του κορονοϊού της πολιτικής συνοχής και του REACT-EU.

ενισχύσεις¹¹, που δίνει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να παρέχουν την απαραίτητη στήριξη σε επιχειρήσεις που έχουν ανάγκη, διασφαλίζοντας παράλληλα την ίση μεταχείριση και περιορίζοντας τις αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού οι οποίες θα υπονόμευαν την ενιαία αγορά.

Μια σειρά δράσεων βοήθησε τις ευρωπαϊκές ΜΜΕ να αξιοποιήσουν τις νέες ευκαιρίες στην αγορά που προσφέρουν η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση καθώς και η διατομεακή και διασυνοριακή συνεργασία. Από την ανάπτυξη 150 κόμβων ψηφιακής καινοτομίας σε ολόκληρη την ήπειρο έως την ανάπτυξη ενός δικτύου συμβούλων βιωσιμότητας για τις ΜΜΕ¹², από τη δρομολόγηση διαδρομών μετάβασης για τα βιομηχανικά οικοσυστήματα της Ευρώπης¹³ έως τη μεταρρύθμιση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας¹⁴, από την παροχή βοήθειας στις ΜΜΕ για την πρόσβαση σε δεδομένα υπό δίκαιους όρους¹⁵ έως την κινητοποίηση επιχειρηματικών κεφαλαίων για νεοφυείς επιχειρήσεις και ΜΜΕ σε στρατηγικούς τομείς όπως το διάστημα¹⁶, και από την ενίσχυση της διεθνοποίησης¹⁷ και του εμπορίου¹⁸, την ενίσχυση των επιχειρηματικών ευκαιριών μέσω της Global Gateway¹⁹ έως την προστασία των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας²⁰: Οι ανάγκες των ΜΜΕ αποτελούν κύριο μέλημα της Επιτροπής σε όλες τις εργασίες της.

Ωστόσο, οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν σημαντικές αβεβαιότητες, περιορισμούς στον εφοδιασμό, ελλείψεις εργατικού δυναμικού και όχι πάντα θεμιτό ανταγωνισμό. Η αστάθεια και η έλλειψη προβλεψιμότητας στο τρέχον οικονομικό πλαίσιο δυσχεραίνουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες των ΜΜΕ. Κατά τη διάρκεια ορισμένων περιόδων των ετών 2021 και 2022 οι ΜΜΕ αντιμετώπισαν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσληψη νέου προσωπικού το οποίο είχαν ανάγκη για να ανταποκριθούν στην ισχυρή ανάκαμψη της ζήτησης. Επιπλέον, αντιμετώπισαν υψηλότερο ενεργειακό κόστος, λόγω του επιθετικού

¹¹ Το προσωρινό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις σε σχέση με την πανδημία COVID-19· το προσωρινό πλαίσιο κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας· οι τροποποιημένοι γενικοί κανόνες απαλλαγής κατά κατηγορία [κανονισμός (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής· η προτεινόμενη αναθεώρηση του κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-de-minimis_el.

¹² Στο πλαίσιο του δικτύου «Enterprise Europe Network»

¹³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_el.

¹⁴ COM(2023) 148 final. Η πρόταση θα δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εφαρμόζουν ελέγχους τιμών τόσο για τις ΜΜΕ όσο και για τους καταναλωτές κατά τη διάρκεια ενεργειακών κρίσεων.

¹⁵ COM(2022) 68 final.

¹⁶ Ο επενδυτικός μηχανισμός CASSINI διοχετεύει 700 εκατ. EUR σε εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου που επενδύουν στο διάστημα, κινητοποιώντας συνολικά επιχειρηματικά κεφάλαια ύψους τουλάχιστον 1,5 δισ. EUR για νεοφυείς επιχειρήσεις και ΜΜΕ.

¹⁷ Οι ΜΜΕ επωφελούνται επίσης από χρηματοδότηση ύψους 1 δισ. EUR στο πλαίσιο του προγράμματος για την ενιαία αγορά, η οποία προορίζεται να στηρίζει την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της διεθνοποίησής τους καθώς και την παροχή υποστήριξης στις ΜΜΕ μέσω διαμεσολαβητών των ΜΜΕ και συνεργατικών σχηματισμών Euroclusters, που διευκολύνονται από την ευρωπαϊκή πλατφόρμα συνεργασίας των συνεργατικών σχηματισμών.

¹⁸ Όλες οι νέες εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ περιλαμβάνουν ειδικά κεφάλαια για τις ΜΜΕ, τα οποία περιλαμβάνουν διατάξεις που βοηθούν τις ΜΜΕ να αναπτύξουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες με ξένες αγορές και σε ξένες αγορές. Ένας ειδικός μηχανισμός καταγγελιών (<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/single-entry-point-0>) παρέχει στις ΜΜΕ τη δυνατότητα να αναφέρουν εμπόδια κατά την πρόσβαση σε αγορές τρίτων χωρών.

¹⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_el.

²⁰ COM(2020) 760. Το σχέδιο δράσης βοηθά τις επιχειρήσεις, ιδίως τις ΜΜΕ, να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις εφευρέσεις και τις δημιουργίες τους.

πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, ενώ οι ταχέως αυξανόμενες τιμές των πρώτων υλών άσκησαν ακόμη μεγαλύτερη πίεση στις μικρές επιχειρήσεις. Η αύξηση των επιτοκίων μείωσε επίσης την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση.

Οι αντιξοότητες αυτές είναι πιθανό να συνεχιστούν. Είναι εξαιρετικά σημαντικό η ΕΕ και τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να στηρίζουν τις ΜΜΕ αδιάκοπα, να τις βοηθούν να εδραιώσουν την ανάκαμψή τους και να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό τους, ώστε όλες τους —από το γωνιακό κατάστημα και το ξενοδοχείο που λειτουργεί ως οικογενειακή επιχείρηση έως την τεχνολογική νεοφυή επιχείρηση—να μπορούν να συμβάλλουν διαρκώς στη μακροπρόθεσμη ευημερία της Ευρώπης.

Με την παρούσα δέσμη μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ, η Επιτροπή έχει σκοπό να παράσχει βραχυπρόθεσμη αρωγή, να ενισχύσει τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα και ανθεκτικότητα των ΜΜΕ και να προωθήσει ένα δίκαιο και φιλικό προς τις ΜΜΕ επιχειρηματικό περιβάλλον. Η δέσμη περιλαμβάνει:

- πρόταση κανονισμού για τις καθυστερήσεις πληρωμών,
- πρόταση οδηγίας για την απλούστευση της φορολογίας των ΜΜΕ,
- δέσμη μέτρων για τη διευκόλυνση των ΜΜΕ, τη βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση και ειδικευμένο εργατικό δυναμικό, και τη στήριξη των ΜΜΕ καθ' όλη τη διάρκεια του επιχειρηματικού κύκλου ζωής τους.

Η ανακοίνωση συνοδεύεται από την πρώτη έκθεση εφαρμογής σχετικά με την **ενιαία ψηφιακή θύρα** και από πρώτη προκαταρκτική επανεξέταση του κανονισμού για τις σχέσεις μεταξύ πλατφορμών και επιχειρήσεων (στο εξής: **κανονισμός P2B**)²¹.

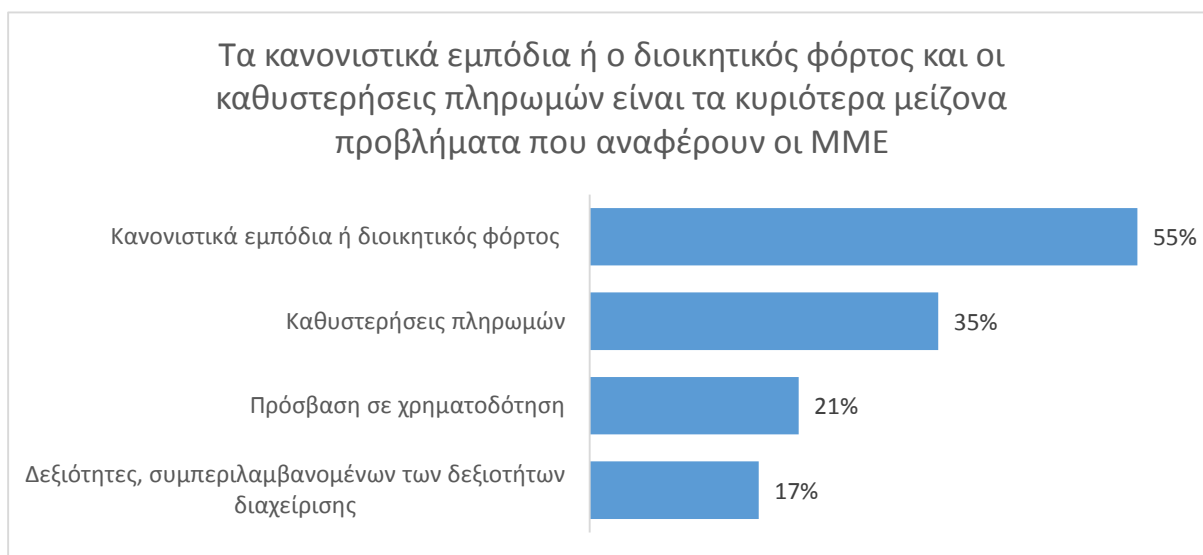
2 Προκλήσεις: Οι ΜΜΕ και η βιώσιμη ανάκαμψή τους

Οι επιδόσεις των ΜΜΕ δεν έχουν ακόμη επανέλθει στα προ πανδημίας επίπεδα. Κατόπιν προσαρμογής βάσει πληθωρισμού, η προστιθέμενη αξία των ΜΜΕ για το 2023 προβλέπεται να παραμείνει στο 3,6 % (έναντι 1,8 % για τις μεγάλες επιχειρήσεις) κάτω από το επίπεδο του 2019, ενώ η απασχόληση στις ΜΜΕ μόλις και μετά βίας επανέρχεται στα προ κρίσης επίπεδα²². Σε πραγματικούς όρους το 2022, οι ΜΜΕ σε 12 από τα 14 βιομηχανικά οικοσυστήματα²³ κατέγραψαν μείωση της προστιθέμενης αξίας, ενώ για το 2023 προβλέπεται μείωση της προστιθέμενης αξίας για τις ΜΜΕ σε όλα τα οικοσυστήματα.

²¹ Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/1150 (στο εξής: κανονισμός P2B) θεσπίζει κανόνες για τη δημιουργία δίκαιου, διαφανούς και προβλέψιμου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ιδίως για τις μικρότερες επιχειρήσεις και τους εμπόρους σε επιγραμμικές πλατφόρμες.

²² SME Performance Review 2023 (Επισκόπηση των επιδόσεων των ΜΜΕ για το 2023), https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_el.

²³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_el.



Ο διοικητικός φόρτος ή τα κανονιστικά εμπόδια συγκαταλέγονται στα μεγαλύτερα προβλήματα για το 55 % των ΜΜΕ²⁴. Η ύπαρξη προβλέψιμου κανονιστικού περιβάλλοντος, χρηστής διακυβέρνησης και αποτελεσματικού θεσμικού πλαισίου συμβάλλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, στην επίτευξη δικαιοσύνης και στην παροχή αρωγής.

Οι καθυστερήσεις πληρωμών που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα, αυξάνουν την αβεβαιότητα και, στην περίπτωση των δημόσιων συμβάσεων, αποτρέπουν τη συμμετοχή. Σε κάθε θιγόμενη εταιρεία, αυξάνουν τις ανάγκες για κεφάλαιο κίνησης και το κόστος χρηματοδότησης, καθώς το κόστος λόγω του χρόνου που δαπανάται για τη δίωξη των οφειλετών, και ως εκ τούτου μειώνουν την ικανότητα πραγματοποίησης επενδύσεων.

Η πρόσβαση σε χρηματοδότηση απαιτεί περισσότερες προσπάθειες από τις μικρές επιχειρήσεις σε σύγκριση με τις μεγάλες εταιρείες. Η αυξημένη αβεβαιότητα και το υψηλότερο κόστος χρηματοδότησης μειώνουν την επενδυτική ικανότητα των ΜΜΕ. Στο τέλος του 2022, οι ΜΜΕ ανέμεναν επικείμενη επιδείνωση της διαθεσιμότητας κάθε είδους χρηματοδότησης²⁵.

Η διαθεσιμότητα εξειδικευμένου προσωπικού ή έμπειρων διευθυντικών στελεχών μετατράπηκε προσφάτως στο σοβαρότερο πρόβλημα για το 27 % των ΜΜΕ στην ΕΕ²⁶, ενώ το 70 % των ΜΜΕ αναφέρουν αύξηση του κόστους εργασίας²⁷. Τα αποτελέσματα του Ευρωβαρόμετρου για τις δεξιότητες²⁸ που παρουσιάζονται παράλληλα με την παρούσα

²⁴ Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 486, ΜΜΕ, νεοφυείς επιχειρήσεις, αναπτυσσόμενες νέες επιχειρήσεις και επιχειρηματικότητα, Σεπτέμβριος 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

²⁵ Survey on the Access to Finance of Enterprises (Έρευνα σχετικά με την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση), SAFE, Δεκέμβριος 2022, https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/data-and-surveys-safe_el.

²⁶ Ο.π.

²⁷ Ο.π.

²⁸ Flash Eurobarometer 529 on European Year of Skills: Skills shortages, recruitment and retention strategies in small and medium-sized enterprises (Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 529 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων: Ελλείψεις δεξιοτήτων, στρατηγικές πρόσληψης και διατήρησης στην απασχόληση σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις) (δημοσιεύτηκε τον Σεπτέμβριο του 2023).

ανακοίνωση καταδεικνύουν ότι οι ελλείψεις δεξιοτήτων επιδρούν ανασταλτικά στις επιχειρηματικές δραστηριότητες για το 63 % των ΜΜΕ και παρεμποδίζουν επίσης τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι ΜΜΕ στους τομείς της ψηφιοποίησης (για το 45 % των ΜΜΕ) και του οικολογικού προσανατολισμού (39 %).

Οι προκλήσεις αυτές θα αποτελέσουν το επίκεντρο των δράσεων που παρουσιάζονται στην παρούσα δέσμη μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ, όπως περιγράφεται κατωτέρω.

3 Αρωγή για τις ΜΜΕ: Παροχή βοήθειας στις ΜΜΕ για την άσκηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε χαλεπούς καιρούς

3.1 Διευκόλυνση της κατάστασης για τις ΜΜΕ

3.1.1 Απλούστευση των φόρων

Οι επιχειρήσεις, ιδίως εκείνες που ασκούν διασυνοριακές δραστηριότητες, αντιμετωπίζουν πολυπλοκότητα και υψηλό κόστος συμμόρφωσης λόγω του ότι χρειάζεται να συμμορφώνονται με διαφορετικά συστήματα φορολογίας εταιρειών όταν δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο της παρούσας δέσμης μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ, η Επιτροπή προτείνει σημαντική απλούστευση στον τομέα της άμεσης φορολογίας για τις ΜΜΕ που έχουν δημιουργήσει φορολογητέα παρουσία σε άλλο κράτος μέλος μέσω μόνιμης εγκατάστασης. Θα μπορούσε να δοθεί σε αυτές τις ΜΜΕ η δυνατότητα να υπολογίζουν τη φορολογική βάση των μόνιμων εγκαταστάσεών τους σε άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με τους κανόνες του κράτους μέλους τους, εκεί όπου διατηρούν την έδρα τους, με τους οποίους είναι περισσότερο εξοικειωμένες. Οι προβλεπόμενοι κανόνες θα ωφελήσουν ιδιαίτερα τις ΜΜΕ που βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο της διεθνούς επέκτασής τους. Η εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την πρόταση εκτιμά ότι αυτή θα μπορούσε να μειώσει το κόστος φορολογικής συμμόρφωσης των ΜΜΕ κατά 32 %, οδηγώντας σε συνολική εξοικονόμηση έως και 3,4 δισ. EUR ετησίως.

Επιπλέον, για την ελάφρυνση της επιβάρυνσης που συνεπάγεται για τις μικρές επιχειρήσεις με διασυνοριακές δραστηριότητες η διαχείριση του ΦΠΑ σε ολόκληρη την ΕΕ, νέοι κανόνες για τον ΦΠΑ θα εφαρμόζονται από την 1η Ιανουαρίου 2025²⁹. Οι επιλέξιμες μικρές επιχειρήσεις θα έχουν τη δυνατότητα να απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ τις παραδόσεις αγαθών και τις παροχές υπηρεσιών που πραγματοποιούν σε οποιαδήποτε από τα άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, και όχι μόνο στο κράτος μέλος εγκατάστασής τους.

Η Επιτροπή:

- **Δράση 1:** προτείνει μια οδηγία για την απλούστευση της φορολογίας που θα προβλέπει ότι οι ΜΜΕ θα χρησιμοποιούν το φορολογικό σύστημα που ισχύει εκεί όπου έχουν την έδρα τους.

3.1.2 Βελτίωση της νομοθεσίας για τις ΜΜΕ

Η Επιτροπή δεσμεύεται να διασφαλίσει ένα φιλικό προς τις επιχειρήσεις κανονιστικό περιβάλλον που βοηθά τις ΜΜΕ να είναι παραγωγικές, ανταγωνιστικές και ανθεκτικές. Το 2021, η Επιτροπή ενίσχυσε περαιτέρω το τεστ ΜΜΕ, ένα εργαλείο το οποίο αναλύει τις

²⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2020/285 του Συμβουλίου.

επιπτώσεις που έχουν οι προτάσεις στις ΜΜΕ, με σκοπό την περαιτέρω βελτίωση της ανάλυσής της και την καλύτερη υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εν λόγω επιπτώσεις³⁰. Το τεστ ΜΜΕ πρέπει πλέον να διενεργείται και να αναφέρεται συστηματικότερα σε όλες τις εκθέσεις εκτίμησης επιπτώσεων, όταν είναι ανάλογο προς τη συνάφεια μιας πρωτοβουλίας για τις ΜΜΕ. Ωστόσο, η περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής του τεστ ΜΜΕ είναι και εφικτή και αναγκαία: η Επιτροπή θα παρακολουθεί, επομένως, τις συστάσεις που θα εκδώσει η πλατφόρμα «Fit-for-Future»³¹ αργότερα εντός του 2023 σχετικά με την εφαρμογή του τεστ ΜΜΕ, ώστε να διασφαλιστεί η διενέργεια ακόμη πιο αναλυτικών και συνεκτικών εκτιμήσεων των επιπτώσεων που έχουν οι νομικές της προτάσεις στις ΜΜΕ³².

Το 80 % του συνόλου των νομοθετικών πρωτοβουλιών της ΕΕ θεωρούνται συναφείς για τις ΜΜΕ, με βάση το φίλτρο ΜΜΕ³³, ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται στα πρώτα στάδια της χάραξης πολιτικής και αποτελεί βασικό μέρος του τεστ ΜΜΕ. Από τον Ιανουάριο του 2022, το εργαλείο αυτό έστρεψε τον προβολέα στα συμφέροντα των ΜΜΕ, σε στενή συνεργασία με τους απεσταλμένους για τις ΜΜΕ³⁴. Αυτό ενισχύθηκε περαιτέρω από τον Μάρτιο του 2023 με τον νέο έλεγχο ανταγωνιστικότητας, μέσω του οποίου υποβάλλονται στοιχεία με ολοκληρωμένο τρόπο σε όλες τις εκτιμήσεις επιπτώσεων που αφορούν τις επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και στην ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ. Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου, το ανεξάρτητο εποπτικό όργανο της Επιτροπής για τον ποιοτικό έλεγχο των σχεδίων εκτιμήσεων επιπτώσεων και αξιολογήσεων, ενισχύθηκε με δύο επιπλέον μέλη και η εντολή της ενισχύθηκε ώστε να εστιάζει περισσότερο στην ανταγωνιστικότητα. Η επιτροπή καλείται πλέον, πέραν του να εφαρμόζει την αρχή «για κάθε θέσπιση, μία κατάργηση» και να ενσωματώσει τη διάσταση των προβλέψεων στις εκτιμήσεις επιπτώσεων και τις αξιολογήσεις της Επιτροπής, να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα. Στο πλαίσιο αυτό, αξιολογεί την ποιότητα των εκτιμήσεων κόστους και αν οι εκθέσεις εξετάζουν επαρκώς τις δυνατότητες απλούστευσης της νομοθεσίας και μείωσης του περιττού φόρτου για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες. Στην επόμενη ετήσια συνάντησή της με τα εποπτικά όργανα, η επιτροπή θα συζητήσει σε βάθος τις επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα και τις ΜΜΕ, ανταλλάσσοντας βέλτιστες πρακτικές με άλλους ελεγκτές της ΕΕ³⁵.

Η Επιτροπή θα διορίσει ειδικό απεσταλμένο της ΕΕ για τις ΜΜΕ, ο οποίος θα λογοδοτεί απευθείας στην πρόεδρο, ενώ παράλληλα θα ενημερώνει τον επίτροπο Εσωτερικής Αγοράς σχετικά με όλες τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τις ΜΜΕ και διεξάγονται σε συνεργασία με τις υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ (ΓΔ GROW), η οποία θα υποστηρίζει το έργο του

³⁰ COM(2021) 219 final και https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_el.

³¹ Η πλατφόρμα «Fit for Future» είναι μια ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου η οποία συνδράμει την Επιτροπή στις προσπάθειές της για απλούστευση της νομοθεσίας της ΕΕ και μείωση του σχετικού περιττού κόστους, https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_el.

³² Αυτό έπεται επίσης των προτάσεων της διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης που διεξήχθη το 2022 για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και την ενίσχυση του τεστ ΜΜΕ (προτάσεις 12, 17 και 35).

³³ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/53934?locale=el>.

³⁴ Ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου των κρατών μελών που συμβουλεύουν την Επιτροπή σχετικά με όλες τις πτυχές της πολιτικής για τις ΜΜΕ, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-envoys-network_el.

³⁵ Σε αυτούς περιλαμβάνονται επίσης μέλη της RegWatchEurope, που αποτελείται από εποπτικά όργανα της Γερμανίας, της Δανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, των Κάτω Χωρών, της Νορβηγίας, της Σουηδίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Φινλανδίας.

απεσταλμένου. Εκτός από το ευρύτερο έργο προώθησης και συντονισμού εντός της Επιτροπής, με το δίκτυο απεσταλμένων για τις ΜΜΕ και εξωτερικά, και με βάση τις προαναφερθείσες εξελίξεις, ο απεσταλμένος της ΕΕ για τις ΜΜΕ θα είναι πλέον σε θέση να συμμετέχει σε ακροάσεις της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου με τις Γενικές Διευθύνσεις σχετικά με πρωτοβουλίες που έχουν μεγάλο αντίκτυπο στις ΜΜΕ. Στο πλαίσιο αυτό, και με την επιφύλαξη της λειτουργίας και της ανεξαρτησίας της επιτροπής, ο απεσταλμένος της ΕΕ για τις ΜΜΕ θα είναι σε θέση να εγείρει ζητήματα και να εφιστά την προσοχή της επιτροπής σε σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις στις ΜΜΕ, πιθανά πρόσθετα μέτρα για τον μετριασμό τους, στην αξιοπιστία των αναλύσεων κόστους/οφέλους και ανταγωνιστικότητας και στις δραστηριότητες διαβούλευσης. Επιπλέον, ο απεσταλμένος της ΕΕ για τις ΜΜΕ, με βάση το φίλτρο ΜΜΕ, θα παρέχει στην Επιτροπή τον κατάλογο των πρωτοβουλιών που έχουν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο για τις ΜΜΕ, επί των οποίων η Επιτροπή θα διενεργεί το πλήρες τεστ ΜΜΕ.

Παρότι το σύστημα επιτυγχάνει τους στόχους του συνολικά³⁶, η Επιτροπή καταβάλλει προσπάθειες προκειμένου να μειώσει ακόμη περισσότερο τον φόρτο που συνεπάγεται η νομοθεσία της ΕΕ. Στο πλαίσιο του προγράμματος βελτίωσης της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT), κάθε αξιολόγηση και αναθεώρηση της νομοθεσίας συνεπάγεται συστηματικό έλεγχο όσον αφορά τη δυνατότητα μείωσης του φόρτου. Η πλατφόρμα «Fit for Future» συμβάλλει στη διαδικασία αυτή. Για όλες τις σημαντικές προτάσεις, οι ολοκληρωμένες εκτιμήσεις επιπτώσεων διασφαλίζουν ότι τα οφέλη υπερβαίνουν το κόστος. Από τον Ιανουάριο του 2022, με την **προσέγγισή της «για κάθε θέσπιση, μία κατάργηση»**, η Επιτροπή εισήγαγε έναν «κόφτη κόστους», με στόχο να διασφαλίσει την αντιστάθμιση των διοικητικών δαπανών σε έναν συγκεκριμένο τομέα πολιτικής, καθώς και τη μέγιστη δυνατή αντιστάθμιση του κόστους προσαρμογής. Κατά το πρώτο έτος πλήρους εφαρμογής της εν λόγω προσέγγισης επήλθε σημαντική μείωση των διοικητικών δαπανών με προτάσεις οι οποίες θα εξασφαλίσουν καθαρές εξοικονομήσεις ύψους 7,3 δισ. EUR³⁷. Η Επιτροπή δεσμεύεται πλήρως να αξιοποιήσει το δυναμικό αυτού του εργαλείου κατά τα επόμενα έτη.

Προκειμένου να καταστεί δυνατό ένα πιο φιλικό προς την καινοτομία και διαχρονικό κανονιστικό πλαίσιο³⁸, η Επιτροπή προωθεί τη χρήση ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων³⁹ σε διάφορους καινοτόμους τομείς, όπως η τεχνητή νοημοσύνη⁴⁰ και οι εικονικοί κόσμοι⁴¹. Τα μέσα αυτά θα πρέπει να εφαρμοστούν ευρύτερα, ώστε να δώσουν τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις της ΕΕ, ιδίως στις ΜΜΕ και στις νεοφυείς επιχειρήσεις, να πειραματίζονται με νέες τεχνολογίες, πρακτικές, υπηρεσίες, εφαρμογές και επιχειρηματικά μοντέλα σε ελεγχόμενο περιβάλλον, υπό πραγματικές συνθήκες, ιδίως σε περιπτώσεις όπου η ανασφάλεια δικαίου ή τα ρυθμιστικά κενά και εμπόδια δυσχεραίνουν την ανάπτυξή τους.

Προκειμένου να συνυπολογίζονται καλύτερα τα συμφέροντα των ΜΜΕ κατά την κατάρτιση νέων νομοθετικών προτάσεων, η Επιτροπή θα εξετάζει συστηματικά

³⁶ Στην έκθεση Regulatory Policy Outlook του ΟΟΣΑ για το 2021, το σύστημα βελτίωσης της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής κατατάσσεται ως το πλέον προηγμένο όσον αφορά τις διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τις αξιολογήσεις από αυτά, και στην τρίτη θέση όσον αφορά τις εκτιμήσεις επιπτώσεων.

³⁷ Ετήσια έρευνα σχετικά με τον φόρτο για το 2022 – Οι προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απλούστευση της νομοθεσίας, Σεπτέμβριος 2023.

³⁸ 2020/C 447/01.

³⁹ SWD(2023) 277 final.

⁴⁰ COM(2021) 206 final.

⁴¹ COM(2023) 442 final.

ορισμένα είδη φιλικών προς τις ΜΜΕ διατάξεων. Αυτά περιλαμβάνουν, όπου κρίνεται σκόπιμο και αιτιολογημένο:

- 1) τη δυνατότητα καθορισμού μεγαλύτερων μεταβατικών περιόδων για τις ΜΜΕ, προκειμένου να διασφαλίζεται η προβλεψιμότητα και να διευκολύνεται η συμμόρφωση των ΜΜΕ·
- 2) απαιτήσεις για ειδική καθοδήγηση προς τις ΜΜΕ από την Επιτροπή και/ή τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή της προτεινόμενης νομοθεσίας (π.χ. περίληψη της νομοθεσίας, διαδικτυακό εκπαιδευτικό υλικό), κατά περίπτωση·
- 3) απαίτηση προκειμένου η Επιτροπή να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στον αντίκτυπο που έχουν στις ΜΜΕ οι κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις, οι οποίες συχνά καθορίζουν το επίπεδο του κόστους για τις ΜΜΕ, και να προάγει την υποβολή σχολίων από τα ενδιαφερόμενα μέρη μέσω της διαδικτυακής πύλης «Πείτε την άποψή σας: Απλούστευση!»⁴². ή
- 4) ρήτρα επανεξέτασης ή ρήτρα λήξης ισχύος στο παράγωγο δίκαιο, με χρονοδιάγραμμα που θα είναι συμβατό με τη διαδικασία της εκ των υστέρων αξιολόγησης, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων και άλλες απαιτήσεις συμμόρφωσης και να διασφαλιστεί ότι αξιολογείται ουσιαστικά αν η νομοθεσία εξακολουθεί να είναι κατάλληλη για τον σκοπό της και ότι οι διατάξεις της εξακολουθούν να λειτουργούν ικανοποιητικά για τις ΜΜΕ.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να βελτιώνει τις διαδικασίες της για βελτίωση της νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης της προβολής των δραστηριοτήτων της για βελτίωση της νομοθεσίας που αφορά τις ΜΜΕ και την ανταγωνιστικότητα, ώστε να διασφαλίσει ότι η νομοθεσία και οι πολιτικές της ΕΕ θα λειτουργούν καλύτερα για τις ΜΜΕ. Όλες οι δράσεις που παρουσιάζονται στην παρούσα ανακοίνωση θα δώσουν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να ενισχύσει την ποιότητα της εκτίμησης των επιπτώσεων που έχουν οι νομικές προτάσεις για τις ΜΜΕ και την εφαρμογή της αρχής της «προτεραιότητας στις μικρές επιχειρήσεις»⁴³ σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ.

Η Επιτροπή δεν ενεργεί μεμονωμένα, οπότε είναι επίσης σημαντική η δέσμευση των συννομοθετών καθώς και των εθνικών και περιφερειακών αρχών, που ενεργούν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Οι προτεινόμενες δράσεις θα καταστήσουν δυνατό να συμπεριληφθεί η διάσταση των ΜΜΕ στη διοργανική νομοθετική διαδικασία, καθώς αποτελεί κοινή ευθύνη των συννομοθετών να διασφαλίζουν την υψηλή ποιότητα του ενωσιακού δικαίου βάσει ενδεδειγμένης εκτίμησης των επιπτώσεων. Επιπλέον, είναι καίριος ο ρόλος των κρατών μελών στην προσπάθεια να διασφαλιστεί ότι η εθνική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων μεταφοράς του ενωσιακού δικαίου, υποστηρίζει την αρχή «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις» και ότι μειώνεται ο διοικητικός φόρτος για τις ΜΜΕ.

Τέλος, οι εκτελεστικοί οργανισμοί, οι αποκεντρωμένοι οργανισμοί και άλλοι φορείς της ΕΕ⁴⁴ θα πρέπει να προωθούν τη φιλική προς τις ΜΜΕ εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ, ιδίως μέσω υπηρεσιών υποστήριξης για τις ΜΜΕ ή σημείων επαφής για τις ΜΜΕ, σχετικών

⁴² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say-simplify_el

⁴³ Η αρχή «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις» ορίστηκε στην πρωτοβουλία «Small Business Act» (SBA) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52008DC0394> και αναλύθηκε περαιτέρω στην ανασκόπηση της SBA <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A52011DC0078>.

⁴⁴ Άλλοι φορείς σχετικοί με τις ΜΜΕ όπως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας.

κατευθυντήριων γραμμών για τις MME σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ ή διαδικτυακών εργαλείων φιλικών προς τις MME⁴⁵.

Η Επιτροπή:

- **Δράση 2:** θα εξετάζει συστηματικά τη χρήση ειδικών φιλικών προς τις MME διατάξεων στις νέες νομοθετικές προτάσεις, όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο και δικαιολογημένο και συνάδει με τους στόχους πολιτικής της Ένωσης.
- **Δράση 3:** θα διορίσει ειδικό απεσταλμένο της ΕΕ για τις MME, για την παροχή καθοδήγησης και συμβουλών στην Επιτροπή σχετικά με ζητήματα που αφορούν τις MME και για την εξωτερική προάσπιση των συμφερόντων των MME. Ο απεσταλμένος λογοδοτεί απευθείας στην πρόεδρο, ενώ παράλληλα θα ενημερώνει τον επίτροπο Εσωτερικής Αγοράς σχετικά με όλες τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τις MME και διεξάγονται σε συνεργασία με τις υπηρεσίες της ΓΔ GROW, η οποία θα υποστηρίζει το έργο του απεσταλμένου.
- **Δράση 4:** θα διασφαλίσει ότι ο απεσταλμένος της ΕΕ για τις MME θα συμμετέχει σε ακροάσεις της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου με τις Γενικές Διευθύνσεις σχετικά με πρωτοβουλίες που έχουν μεγάλο αντίκτυπο στις MME.
- **Δράση 5:** θα προωθήσει από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο την εφαρμογή της «επιτόπιας» αξιολόγησης των επιπτώσεων που έχουν στις MME και στην ανταγωνιστικότητα οι προτεινόμενες ουσιώδεις τροποποιήσεις των προτάσεων της Επιτροπής κατά τη διάρκεια της συννομοθετικής διαδικασίας.
- **Δράση 6:** θα συνεργαστεί με εκτελεστικούς και αποκεντρωμένους οργανισμούς για τον εντοπισμό και την προώθηση ορθών πρακτικών για τη στήριξη των MME, προκειμένου να διευκολυνθεί η χρήση από τις MME των υπηρεσιών που προσφέρουν οι εν λόγω οργανισμοί.
- **Δράση 7:** θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για την προώθηση του πειραματισμού και της καινοτομίας για νεοφυείς επιχειρήσεις μέσω ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων.

3.1.3 Χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για τη μείωση του φόρτου και τη βελτίωση της ανθεκτικότητας

Η αυξημένη ψηφιοποίηση μπορεί να μειώσει σημαντικά τον φόρτο και το κόστος για τις MME. Η ενιαία ψηφιακή θύρα⁴⁶ παρέχει υπηρεσία μίας στάσης για αξιόπιστες διοικητικές και κανονιστικές πληροφορίες, διαδικτυακές διαδικασίες και υποστήριξη σε όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης. Συνδράμει τις MME ώστε να αξιοποιούν καλύτερα τις ευκαιρίες που προσφέρει η ενιαία αγορά και μειώνει σημαντικά τον διοικητικό τους φόρτο μέσω διαδικτυακών διαδικασιών σε βασικούς τομείς. Η πρώτη έκθεση υλοποίησης των ΣΒΑ, η οποία παρουσιάστηκε στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων αρωγής για τις MME, δείχνει ότι οι ΣΒΑ βοήθησαν τις MME να αποκτήσουν πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες και τις διαδικασίες που εφαρμόζονται σε ολόκληρη την ενιαία

⁴⁵ Οι ορθές πρακτικές περιλαμβάνουν το ψηφιακό εργαλείο αξιολόγησης κινδύνου που ανέπτυξε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, το εργαλείο αξιολόγησης του επιπέδου ωριμότητας στον τομέα της κυβερνοασφάλειας για τις MME του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια ή την ειδική για επιχειρηματίες διαδικτυακή πύλη του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁴⁶ COM(2018) 1724. Προσβάσιμη μέσω της δικτυακής πύλης «Η Ευρώπη σου»: https://europa.eu/youreurope/index_el.htm.

αγορά, κάτι που είναι ιδιαίτερα επωφελές για τις μικρές επιχειρήσεις με περιορισμένες διοικητικές ικανότητες.

Όπως περιγράφεται στην έκθεση, η Επιτροπή συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για τη θέσπιση ηλεκτρονικών διαδικασιών και την έναρξη λειτουργίας του τεχνικού συστήματος «μόνον άπαξ» (OOTS), το οποίο αναμένεται να είναι πλήρως λειτουργικό έως τον Δεκέμβριο του 2023. Αυτό θα καταστήσει δυνατή τη διασυννοριακή ανταλλαγή βασικών εγγράφων μεταξύ δημόσιων αρχών, και δεν θα απαιτείται η εκ νέου υποβολή εγγράφων από τις MME σε διαφορετικά κράτη μέλη. Θα μειώσει το κόστος της ελεύθερης κυκλοφορίας στην ενιαία αγορά, τις διοικητικές τριβές και τα εμπόδια, χωρίς να επιβάλει πρόσθετες υποχρεώσεις στις επιχειρήσεις.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ταλαιπωρία που αντιμετωπίζουν πολλές MME με το **φορητό έγγραφο A1** (προκειμένου να προσδιορίσουν ποια νομοθεσία κοινωνικής ασφάλισης καλύπτει τον κάτοχο). Από το τέλος του τρέχοντος έτους, το OOTS θα διευκολύνει τα επαναλαμβανόμενα αιτήματα για το έγγραφο A1, και τα αποτελέσματα θα παραλαμβάνονται ηλεκτρονικά. Επιπλέον, η πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ψηφιοποίηση όσον αφορά τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης παρουσιάζει περαιτέρω μέτρα για τη διευκόλυνση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των μετακινούμενων πολιτών και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό, ιδίως των MME, με τις εθνικές αρχές στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, όπως το **πilotικό πρόγραμμα για το ευρωπαϊκό διαβατήριο κοινωνικής ασφάλισης (ESSPASS)** σχετικά με το φορητό έγγραφο A1⁴⁷. Ομοίως, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για τη μείωση και την απλούστευση της υποβολής εκθέσεων (ενότητα 3.1.4 κατωτέρω), η δημιουργία **ηλεκτρονικού μορφότυπου (ηλεκτρονική δήλωση) για τη δήλωση απόσπασης εργαζομένων** θα μειώσει σημαντικά τον διοικητικό φόρτο και το κόστος συμμόρφωσης για τους εργοδότες, οι οποίοι θα είναι σε θέση να χρησιμοποιούν μια εξορθολογισμένη δήλωση σε ενιαίο μορφότυπο, στη δική τους γλώσσα, σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.

Η πρόσφατη πρόταση για την περαιτέρω επέκταση της χρήσης ψηφιακών εργαλείων και διαδικασιών στο εταιρικό δίκαιο της ΕΕ αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου στην ψηφιοποίηση του εταιρικού δικαίου, βοηθώντας τις MME να δραστηριοποιούνται στην ΕΕ⁴⁸. Θα μειώσει σημαντικά τον διοικητικό φόρτο για τις εταιρείες κατά περίπου 437 εκατ. EUR ετησίως, χάρη στο πιστοποιητικό εταιρείας της ΕΕ και στην εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ» όταν οι εταιρείες ιδρύουν θυγατρικές και υποκαταστήματα σε άλλα κράτη μέλη⁴⁹. Οι εταιρείες μπορούν επίσης να επωφεληθούν από την προβολή των πληροφοριών τους μέσω του συστήματος διασύνδεσης των μητρώων επιχειρήσεων (BRIS)⁵⁰ στην ενιαία αγορά. Επιπλέον, οι MME που θίγονται από παραβάσεις του δικαίου της ΕΕ μπορούν να βασίζονται στο SOLVIT⁵¹ για την επίλυση διαφορών και την εξωδικαστική προσφυγή.

⁴⁷ COM(2023) 501 final.

⁴⁸ COM(2023) 177 final.

⁴⁹ Βλέπε τη σχετική εκτίμηση επιπτώσεων, SWD(2023) 178 final.

⁵⁰ Το σύστημα BRIS συνδέει όλα τα εθνικά μητρώα και δημοσιοποιεί πληροφορίες για περίπου 20 εκατομμύρια εταιρείες και υποκαταστήματα.

⁵¹ https://ec.europa.eu/solvit/what-is-solvit/index_el.htm, τον Μάρτιο του 2023, η Επιτροπή πρότεινε ένα σημείο αναφοράς για το SOLVIT με σκοπό την επίλυση τουλάχιστον του 90 % των υποθέσεων εντός 12 μηνών σε κάθε κράτος μέλος.

Η περαιτέρω ψηφιοποίηση των ΜΜΕ είναι απαραίτητη για την ανταγωνιστικότητα, την ανθεκτικότητα και την ικανότητά τους να καινοτομούν. Το πρόγραμμα πολιτικής «Ψηφιακή Δεκαετία»⁵² έχει ως στόχο περισσότερο από το 90 % των ΜΜΕ να έχει κατακτήσει τουλάχιστον ένα βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης έως το 2030. Το βασικό μέσο για την υποστήριξη αυτού του στόχου είναι οι ευρωπαϊκοί κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας, που συγχρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη». Οι κόμβοι αυτοί στηρίζουν τις επιχειρήσεις, ιδίως τις ΜΜΕ, στην πορεία τους προς την ψηφιοποίηση. Μέσω της αξιολόγησης της ψηφιακής ωριμότητας των ΜΜΕ (αξιολόγηση της ψηφιακής ωριμότητας), οι ευρωπαϊκοί κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας παρέχουν στοχευμένη βοήθεια, η οποία εκτείνεται από την τεχνική εμπειρογνώσια και τις δοκιμές («δοκιμή πριν από την επένδυση») έως τις υπηρεσίες καινοτομίας, όπως οι χρηματοπιστωτικές συμβουλές, η κατάρτιση και η ανάπτυξη δεξιοτήτων. Επί του παρόντος, υπάρχουν 151 ευρωπαϊκοί κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας σε 30 διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες. Έως το τέλος του 2025, οι ευρωπαϊκοί κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας αναμένεται να βοηθήσουν περίπου 100 000 επιχειρήσεις και οντότητες του δημόσιου τομέα στην Ευρώπη. Οι τομεακές εγκαταστάσεις δοκιμών και πειραμάτων (TEF) στηρίζουν τους προγραμματιστές ΤΝ με στόχο την αποτελεσματικότερη παροχή αξιόπιστης ΤΝ στην αγορά και τη διευκόλυνση της υιοθέτησής της από μικρές επιχειρήσεις στην Ευρώπη⁵³.

Η Επιτροπή:

Δράση 8: θα θέσει σε λειτουργία, έως το τέλος του 2023, το τεχνικό σύστημα «μόνον άπαξ» σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και θα επεκτείνει περαιτέρω το πεδίο εφαρμογής της ενιαίας ψηφιακής θύρας ώστε να καλύψει νέες διαδικασίες, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των ΜΜΕ.

3.1.4 Απλούστευση των διαδικασιών και των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων

Στο πλαίσιο των προσπαθειών που καταβάλλει για να βελτιώσει τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της⁵⁴, η Επιτροπή ασκεί πίεση για τον εξορθολογισμό των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων που απορρέουν από την ενωσιακή νομοθεσία, με στόχο τη μείωση του εν λόγω φόρτου κατά 25 % χωρίς να υπονομευθούν οι σχετικοί στόχοι πολιτικής. Η φιλοδοξία αυτή αφορά τη μείωση του κανονιστικού φόρτου για τις επιχειρήσεις όλων των μεγεθών, αλλά είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις ΜΜΕ. Οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων είναι σημαντικές για την ορθή παρακολούθηση και επιβολή της νομοθεσίας, για πολλές εταιρείες, ιδίως για τις ΜΜΕ, αλλά μπορεί να είναι επαχθείς, να συνεπάγονται δαπάνες και να επηρεάζουν τις δυνατότητές τους για ανάπτυξη. Η συσώρευσή τους με την πάροδο του χρόνου μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα περιττές, επικαλυπτόμενες ή παρωχημένες υποχρεώσεις, αναποτελεσματικότητα ως προς τη συχνότητα και τον χρόνο ή ανεπαρκείς μεθόδους συλλογής⁵⁵. Στις περιπτώσεις αυτές, ο εξορθολογισμός των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων ή η αντιμετώπιση των αναγκών συγκεκριμένων ομάδων

⁵² Απόφαση (ΕΕ) 2022/2481 για τη θέσπιση του προγράμματος πολιτικής 2030 «Ψηφιακή Δεκαετία».

⁵³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/testing-and-experimentation-facilities>

⁵⁴ COM(2023) 168 final.

⁵⁵ Αν σχεδιαστούν κατάλληλα, το κόστος των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων αντισταθμίζεται σε μεγάλο βαθμό από τα οφέλη που αποφέρουν, για παράδειγμα, μέσω της παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης ή της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα και της διατήρησης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Οι απαιτήσεις αυτές δεν περιλαμβάνονται μόνο στο πρωτογενές δίκαιο, αλλά και σε εκτελεστικές ή κατ' εξουσιοδότηση πράξεις ή ακόμη και σε επιχειρησιακές ρυθμίσεις.

επιχειρήσεων, όπως οι ΜΜΕ, μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία για να μειωθεί ο φόρτος για τις επιχειρήσεις.

Η Επιτροπή πρότεινε ήδη, από τον Μάρτιο του 2023, τις πρώτες σημαντικές νομοθετικές πράξεις με τις οποίες εξορθολογίζονται οι υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων⁵⁶, και θα υποβληθούν σύντομα περαιτέρω μέτρα παράλληλα με το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής. Ειδικότερα, μια εθελοντική, απλή και τυποποιημένη μεθοδολογία για την υποβολή εκθέσεων για περιβαλλοντικά, κοινωνικά και σχετικά με τη διακυβέρνηση ζητήματα θα μειώσει τον φόρτο και θα διευκολύνει την πρόσβαση των ΜΜΕ σε βιώσιμη χρηματοδότηση (για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. ενότητα 3.2.4 κατωτέρω). Επιπροσθέτως, η πρόταση της Επιτροπής για την αναβολή της προθεσμίας για την έγκριση των τομεακών ευρωπαϊκών προτύπων υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας⁵⁷ θα ωφελήσει τις εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων των εισηγμένων ΜΜΕ. Αυτό τους δίνει τη δυνατότητα να εστιάσουν στην εφαρμογή της πρώτης δέσμης προτύπων. Οι προσαρμογές των ορίων βάσει των οποίων ορίζονται οι ΜΜΕ σύμφωνα με τη λογιστική οδηγία θα μειώσουν τον αριθμό των εταιρειών που επί του παρόντος εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας σύμφωνα με την οδηγία για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες και τον κανονισμό για την ταξινόμηση⁵⁸.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της παρακολούθησης και της υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η μειωμένη συχνότητα με την οποία οι φορείς εκμετάλλευσης στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, οι ενεργοβόρες βιομηχανίες και ο κλάδος των αεροπορικών μεταφορών πρέπει να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με βελτιώσεις των μεθοδολογιών τους θα ελαφρύνει τον φόρτο των εταιρειών χωρίς να θιγεί η αποτελεσματικότητα της παρακολούθησης. Επιπροσθέτως, οι απλουστευμένες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων που απορρέουν από τη νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με την εναλλακτική επίλυση καταναλωτικών διαφορών θα ενοποιήσουν και θα μειώσουν τη συχνότητα υποβολής εκθέσεων, χωρίς να θιγεί η διαφάνεια ή η ποιότητα των δεδομένων.

⁵⁶ Επανεξέταση του ενωσιακού πλαισίου για τη διαχείριση τραπεζικών κρίσεων και την ασφάλιση των καταθέσεων· εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με την υποβολή αναφορών και τις δημοσιοποιήσεις από ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις· πρόταση για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές· επανεξέταση της οικονομικής διακυβέρνησης – απλούστευση της υποβολής εκθέσεων· πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα απορρυπαντικά και τις επιφανειοδραστικές ουσίες· ενωσιακός τελωνειακός κώδικας· γενικό φαρμακευτικό νομικό πλαίσιο· διάφορες πρωτοβουλίες που βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας ή έχουν προταθεί για τον τομέα των μεταφορών, όπως η οδηγία για τις συνδυασμένες μεταφορές, ένα εναρμονισμένο νομικό πλαίσιο για τη χωρητικότητα και τη διαχείριση της κυκλοφορίας στις σιδηροδρομικές μεταφορές και την κατάργηση των σιδηροδρομικών εμπορευματικών διαδρόμων στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για τον οικολογικό προσανατολισμό των εμπορευματικών μεταφορών, οι αναθεωρήσεις της οδηγίας για τα βάρη και τις διαστάσεις (βλ. δέσμη μέτρων για τον οικολογικό προσανατολισμό των εμπορευματικών μεταφορών), καθώς και των οδηγιών για τον έλεγχο των πλοίων από το κράτος λιμένα, κ.λπ.

⁵⁷ Η πρώτη δέσμη ευρωπαϊκών προτύπων υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας (COM(2023) 5303 final) μείωσε σημαντικά τον φόρτο υποβολής εκθέσεων σε σύγκριση με τις τεχνικές συμβουλές που είχαν ληφθεί από τη EFRA. Η Επιτροπή επέκτεινε την αρχή της υποβολής μόνο σημαντικών πληροφοριών, εισήγαγε ορισμένες σταδιακές εφαρμογές και κατέστησε ορισμένες απαιτήσεις γνωστοποίησης προαιρετικές.

⁵⁸ Άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

Κατά τις προσεχείς εβδομάδες, η Επιτροπή θα παρουσιάσει με πιο ολοκληρωμένο τρόπο τα μέτρα που εγκρίθηκαν και εκείνα που πρόκειται να εγκριθούν για τον εξορθολογισμό των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων για όλες τις επιχειρήσεις. Η Επιτροπή προτίθεται να καταστήσει τη διαδικασία αυτή εξέχον χαρακτηριστικό του προγράμματος εργασίας της για το 2024, που θα συνοδεύεται από δέσμη προτάσεων και προγραμματισμένων αξιολογήσεων. Η εν λόγω εργασία θα συστηματοποιηθεί έως το τέλος του 2023, για τους επόμενους κύκλους, με τους εξής τρόπους:

- καθιέρωση, σε όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής, τυποποιημένων μέσων για τη χαρτογράφηση των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων στην ισχύουσα νομοθεσία ή τις διοικητικές ρυθμίσεις και στις νέες προτάσεις·
- προσδιορισμός τομέων προτεραιότητας σε συνεργασία με αντιπροσωπευτικό σύνολο εταιρειών, κλαδικών ενώσεων και εθνικών αρχών (που συχνά χρησιμεύουν ως διεπαφή για την εν λόγω υποβολή εκθέσεων)·
- προετοιμασία στοχευμένων σχεδίων εξορθολογισμού από κάθε υπηρεσία της Επιτροπής για το 2024 και έπειτα.

Οι παρατηρήσεις των MME και άλλων ενδιαφερόμενων μερών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχία του συνολικού αυτού εγχειρήματος για τη μείωση του φόρτου. Η διαδικτυακή πύλη «Πείτε την άποψή σας: Απλούστευση!» καθιστά δυνατή την υποβολή παρατηρήσεων σχετικά με τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων. Η πλατφόρμα «Fit for Future» κλήθηκε επίσης να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων και να αφιερώσει μία ή περισσότερες γνωμοδοτήσεις στο θέμα αυτό στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος εργασίας της για το 2024.

Η Επιτροπή:

- **Δράση 9:** θα υποβάλει, τον Οκτώβριο του 2023, την επόμενη δέσμη προτάσεων για τον εξορθολογισμό των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων παράλληλα με το πρόγραμμα εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των προαναφερθέντων μέτρων, στο πλαίσιο ενός συστηματικού και επαναλαμβανόμενου κύκλου για την επίτευξη του στόχου μείωσης της υποβολής εκθέσεων κατά 25 %.

3.2 Βελτίωση της ρευστότητας και της πρόσβασης σε χρηματοδότηση

3.2.1 Αντιμετώπιση των καθυστερήσεων πληρωμών

Η καθυστερημένη εξόφληση τιμολογίων επηρεάζει εταιρείες από όλους τους τομείς σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Έχει ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο στις MME, δεδομένου ότι βασίζονται σε τακτικές και προβλέψιμες ροές μετρητών⁵⁹, και έχουν πιο περιορισμένη πρόσβαση σε ρευστότητα από ό,τι οι μεγάλες επιχειρήσεις. Οι MME που πληρώνονται με καθυστέρηση πρέπει να καλύψουν την επακόλουθη έλλειψη ρευστότητας μέσω βραχυπρόθεσμων δανείων, με αποτέλεσμα να αυξάνεται το κόστος χρηματοδότησής τους. Η μείωση των καθυστερήσεων πληρωμών αποτελεί βασικό στοιχείο προκειμένου να παρέχεται

⁵⁹ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. την έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων σχετικά με τις καθυστερήσεις πληρωμών, η οποία δημοσιεύεται παράλληλα με την παρούσα ανακοίνωση.

στις ΜΜΕ η ρευστότητα που χρειάζονται τόσο πολύ για να επενδύουν στην καινοτομία ή να μετακυλίσουν τη μείωση του κόστους στους καταναλωτές⁶⁰.

Στο πλαίσιο της παρούσας δέσμης μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ, η Επιτροπή προτείνει την αναθεώρηση των κανόνων για τις καθυστερήσεις πληρωμών, ώστε να αντικατασταθεί η ισχύουσα οδηγία για τις καθυστερήσεις πληρωμών από κανονισμό που θα ορίζει δεσμευτική μέγιστη προθεσμία πληρωμής 30 ημερών για όλες τις εμπορικές συναλλαγές. Με την αναθεώρηση θα καταστεί αυτόματη η καταβολή τελών αποζημίωσης και τόκων σε περίπτωση καθυστερημένης πληρωμής και θα δημιουργηθεί ένα ισχυρό πλαίσιο επιβολής για τα εν λόγω νέα μέτρα. Θα διευκολυνθεί επίσης για τις επιχειρήσεις η διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους, με τη μείωση του φόρτου που συνεπάγεται η αποτελεσματική επίλυση διαφορών μέσω διαμεσολάβησης και με τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτήν.

Δεδομένου ότι μία ημέρα καθυστέρησης αντιστοιχεί σε 158 εκατ. EUR πρόσθετου κόστους χρηματοδότησης για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, οι νέοι αυτοί κανόνες έχουν σκοπό να μειώσουν τις καθυστερήσεις πληρωμών κατά 35 %. Επιπλέον, ο χρόνος που αφιερώνουν οι εταιρείες για να προβούν σε ενέργειες κατά των οφειλετών τους θα μειωθεί σημαντικά, με αποτέλεσμα οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να εξοικονομήσουν 340 εκατομμύρια ανθρωποώρες, που αντιστοιχούν σε 8,7 δισ. EUR. Πέρα από τα άμεσα χρηματικά οφέλη, με τον τρόπον αυτόν αναμένεται να ανακατανομηθεί δικαιότερα η ρευστότητα στην οικονομία και να μειωθεί η εξάρτηση των ΜΜΕ από την εξωτερική χρηματοδότηση.

Το μέσο που επιλέχθηκε για την επανεξέταση είναι κανονισμός, ο οποίος θα καταργήσει και θα αντικαταστήσει την ισχύουσα οδηγία για τις καθυστερήσεις πληρωμών. Ο κανονισμός έχει πολλά πλεονεκτήματα, ιδίως όσον αφορά την ανάγκη να αντιμετωπιστεί η διασυννοριακή πτυχή των καθυστερήσεων πληρωμών. Καθιστά δυνατή την εισαγωγή των ίδιων λύσεων σε ολόκληρη την ΕΕ όσον αφορά τις βασικές πτυχές, όπως η μέγιστη προθεσμία πληρωμής και οι διαδικασίες επαλήθευσης, το επιτόκιο υπερημερίας και το ποσό της κατ' αποκοπή αποζημίωσης. Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να θεσπίζουν αυστηρότερες διατάξεις για ορισμένες πτυχές.

Η Επιτροπή:

- **Δράση 10:** προτείνει νέο κανονισμό για τις καθυστερήσεις πληρωμών, ενισχύοντας ουσιαστικά τους κανόνες της ΕΕ για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές.

3.2.2 Αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού που προσφέρουν τα προγράμματα της ΕΕ στις ΜΜΕ

Δεδομένου ότι η στήριξη των ΜΜΕ αναμένεται να υπερβεί τα 200 δισ. EUR έως το 2027 στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ⁶¹, οι ΜΜΕ έχουν πρόσβαση σε

⁶⁰ Με αυτούς τους στόχους υπόψη, η Επιτροπή δρομολόγησε πρόσφατα αρκετές διαδικασίες επί παραβάσει στον τομέα των καθυστερήσεων πληρωμών, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/inf_23_1808.

⁶¹ Στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται η χρηματοδότηση που θα διατεθεί για τις ΜΜΕ μέσω των ακόλουθων μέσων (εκτιμήσεις των υπηρεσιών της Επιτροπής): πρόγραμμα InvestEU (6,9 δισ. EUR από το ειδικό σκέλος για τις ΜΜΕ και επιπλέον 0,82 δισ. EUR μέσω του σκέλους πολιτικής για τις κοινωνικές επενδύσεις και τις δεξιότητες), μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) (45,2 δισ. EUR), Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (10 δισ. EUR), Cassini (0,7 δισ. EUR), πυλώνας ΜΜΕ του προγράμματος για την ενιαία αγορά (1 δισ. EUR), ταμείο για τις ΜΜΕ για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (0,08 δισ. EUR), πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» (0,7 δισ. EUR), Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας (πάνω από 0,2 δισ. EUR), Ευρωπαϊκό

ευρύ φάσμα χρηματοδοτικής στήριξης. Ειδικότερα, έχουν ληφθεί διάφορα μέτρα για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων δυσκολιών των ΜΜΕ όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση⁶², αρχής γενομένης από το σκέλος για τις ΜΜΕ του προγράμματος InvestEU⁶³, το οποίο παρέχει καλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τις ΜΜΕ με ευνοϊκότερους όρους χρηματοδότησης. Το σκέλος για τις ΜΜΕ βοηθά επίσης τις ΜΜΕ να προσαρμοστούν σε βιώσιμες επιχειρηματικές πρακτικές και χρηματοδοτεί νεοφυείς επιχειρήσεις που αναπτύσσουν νέες τεχνολογίες βιωσιμότητας.

Ο ρόλος που θα διαδραματίσει το σκέλος για τις ΜΜΕ του προγράμματος InvestEU στην παροχή δανειακών και ιδίων κεφαλαίων στήριξης στις ευρωπαϊκές ΜΜΕ κατά τα επόμενα έτη θα είναι σημαντικός. Οι τράπεζες, οι οργανισμοί εγγυήσεων και άλλοι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί έχουν εκδηλώσει αξιοσημείωτη ζήτηση υποβάλλοντας αιτήσεις στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ETE), απαιτώντας το τριπλάσιο του συνόλου των πόρων που διατέθηκαν για εγγυήσεις για την περίοδο 2021-2027. Η ζήτηση της αγοράς για επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου έχει καλύψει ήδη το σύνολο των πόρων για την περίοδο 2021-2027 για πολλούς θεματικούς τομείς, όπως οι καθαρές τεχνολογίες, οι βιοεπιστήμες και ο ψηφιακός μετασχηματισμός, καθώς και η κοινωνική επιχειρηματικότητα. Δεδομένης της εν λόγω υπερκάλυψης του σκέλους για τις ΜΜΕ του προγράμματος InvestEU, αναμένεται ότι το ETE δεν θα είναι σε θέση να συνάπτει νέες συμφωνίες εγγυήσεων με ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς από το 2025, καθώς οι πόροι που διατίθενται για τις εγγυήσεις θα έχουν χρησιμοποιηθεί πλήρως έως τότε.

Η Επιτροπή πρότεινε, στο πλαίσιο της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)⁶⁴, να αυξηθεί η διαθέσιμη εγγύηση της ΕΕ κατά 7,5 δισ. EUR μέσω ειδικού σκέλους του InvestEU για τη STEP. Μόλις εγκριθεί η STEP από τους συννομοθέτες, η Επιτροπή θα καταβάλει προσπάθειες για την ταχεία υλοποίηση των πρόσθετων πόρων που διατίθενται στο InvestEU, προς όφελος των ΜΜΕ.

Τα κράτη μέλη μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο διαθέτοντας πρόσθετους πόρους στο InvestEU από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) ή από τους εθνικούς προϋπολογισμούς, καθώς και να αξιοποιήσουν τις υφιστάμενες δυνατότητες μεταφοράς στο πλαίσιο των ταμείων επιμερισμένης διαχείρισης, προκειμένου να τονώσουν τις επενδύσεις στη χώρα τους.

Διαστημικό Πρόγραμμα (1 δισ. EUR), ασφαλής συνδεσιμότητα – IRIS2 (0,72 δισ. EUR), πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» (15 δισ. EUR), Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (4,8 δισ. EUR), Δημιουργική Ευρώπη (2,3 δισ. EUR), Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (38,71 δισ. EUR), πρωτοβουλίες επενδύσεων για την αντιμετώπιση του κορονοϊού της πολιτικής συνοχής και REACT-EU (22 δισ. EUR), Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (30 δισ. EUR), Ταμείο Συνοχής (0,05 δισ. EUR), Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (2,52 δισ. EUR), πρόγραμμα LIFE (0,13 δισ. EUR), μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (0,2 δισ. EUR), Ταμείο Καινοτομίας (0,17 δισ. EUR), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (0,82 δισ. EUR), νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο καινοτομίας στον τομέα της πρόσβασης σε χρηματοδότηση (45 δισ. EUR) για νεοφυείς επιχειρήσεις υπερπροηγμένης τεχνολογίας, ΜΜΕ και μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

⁶² Από τα διάφορα χρηματοδοτικά μέσα που ήταν διαθέσιμα για τις ΜΜΕ κατά τη διάρκεια του προηγούμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (περίοδος 2014-2020), ο μηχανισμός εγγύησης δανείων του COSME και μόνο ενεργοποίησε χρηματοδότηση ύψους 68 δισ. EUR για σχεδόν 900 000 ΜΜΕ, συμβάλλοντας στη δημιουργία ή τη διατήρηση περισσότερων από 4 εκατομμύρια θέσεων εργασίας.

⁶³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/investeu/investeu-fund-sme-window_el.

⁶⁴ COM(2023) 335 final.

Στο πλαίσιο της πρότασης για τη STEP, η Επιτροπή παρουσίασε διάφορους τρόπους για να καταστεί η χρήση των εν λόγω πόρων ευκολότερη για τα κράτη μέλη και να αυξηθεί το ποσό της χρηματοδότησης που προσφέρεται στις ΜΜΕ με τη στήριξη του InvestEU, ιδίως μέσω της αποσαφήνισης των πτυχών που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις σε σχέση με όλες τις μεταφορές πόρων και της εφαρμογής των πτυχών της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»⁶⁵.

Όταν ένα κράτος μέλος αποφασίζει να καταναείμει πόρους στη συνιστώσα κράτους μέλους του InvestEU για την υλοποίηση υφιστάμενου χρηματοπιστωτικού προϊόντος InvestEU που έχει αναπτυχθεί για τη συνιστώσα ΕΕ από διεθνές χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ως εταίρο υλοποίησης, όπως ο όμιλος της ΕΤΕπ ή η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ), η απόφαση αυτή δεν συνεπάγεται αφ' εαυτής κρατική ενίσχυση, όπως εξηγείται περαιτέρω από την Επιτροπή στην πρόταση για την STEP⁶⁶. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω μεταφορές πόρων (από την επιμερισμένη διαχείριση, τον ΜΑΑ ή τους εθνικούς προϋπολογισμούς) συνιστούν έναν ταχύ, εύκολο και προαιρετικό μηχανισμό που διατίθεται στα κράτη μέλη προκειμένου να διοχετεύουν στις ΜΜΕ εξαιρετικά απαραίτητη χρηματοδότηση χωρίς τον φόρτο υποβολής εκθέσεων πέραν εκείνων που απαιτούνται από το InvestEU. Μέχρι σήμερα, αρκετά κράτη μέλη έχουν αξιοποιήσει αυτή τη δυνατότητα μεταφοράς. Δεδομένης της υψηλής ζήτησης στην αγορά, τα κράτη μέλη που δεν το έχουν πράξει ακόμη παροτρύνονται να συνεισφέρουν στη συνιστώσα κράτους μέλους του InvestEU για τη στήριξη της εφαρμογής χρηματοπιστωτικών προϊόντων για τις ΜΜΕ στο κράτος μέλος τους. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την πρόοδο της υλοποίησης στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ από κοινού με το δίκτυο απεσταλμένων για τις ΜΜΕ.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες μπορούν να θεσπίζουν χρηματοδοτικά μέσα συγχρηματοδοτούμενα από ενωσιακά προγράμματα επιμερισμένης διαχείρισης για να διοχετεύουν ενωσιακούς πόρους σε διάφορα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων δανείων, εγγυήσεων, ιδίων κεφαλαίων και άλλων μηχανισμών ανάληψης κινδύνου. Η στήριξη αυτή μπορεί να βοηθήσει άμεσα τις ΜΜΕ. Προκειμένου να διευκολυνθεί αυτή η διαδικασία, η πλατφόρμα fi-compass της Επιτροπής⁶⁷ παρέχει πόρους, συμπεριλαμβανομένων γενικών πληροφοριών, καθοδήγησης, πρακτικών εργαλείων και ευκαιριών μάθησης, οι οποίοι προσφέρουν καθοδήγηση στις διαχειριστικές αρχές για την αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο καθενός από τα ταμεία επιμερισμένης διαχείρισης της ΕΕ.

⁶⁵ Μέσω τροποποίησης των τεχνικών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Αυτό θα διευκολύνει επίσης την κατανομή πόρων στο InvestEU από τον ΜΑΑ.

⁶⁶ Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη της υποχρέωσης τα χρηματοδοτικά μέσα και οι εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό της Ένωσης να συνάδουν με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με το άρθρο 209 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.

⁶⁷ <https://www.fi-compass.eu>.

Η Επιτροπή:

- **Δράση 11:** θα παροτρύνει τα κράτη μέλη, μέσω της σχετικής δομής διακυβέρνησης του InvestEU, να κατανέμουν πρόσθετους πόρους στις εθνικές συνιστώσες του InvestEU και να διευκολύνουν τις συνεισφορές του MAA στο InvestEU, παρέχοντας πρόσθετη καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» έως τον Οκτώβριο του 2023.

Οι οργανισμοί εξαγωγικών πιστώσεων διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο στη στήριξη των εταιρειών στο διεθνές εμπόριο. Αρχίζει να εφαρμόζεται μια πιο συντονισμένη προσέγγιση μεταξύ των εξαγωγικών πιστώσεων των κρατών μελών της ΕΕ και των εργαλείων χρηματοδότησης σε επίπεδο ΕΕ, η οποία θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω. Ως αποτέλεσμα του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, οι περισσότεροι οργανισμοί εξαγωγικών πιστώσεων της ΕΕ ανέστειλαν την κάλυψη κινδύνου για την Ουκρανία, γεγονός που έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ικανότητα των εταιρειών της ΕΕ να πραγματοποιούν εξαγωγές στην Ουκρανία. Μια πιλοτική διευκόλυνση ύψους περίπου 300 εκατ. EUR κατά τη διάρκεια του 2024 στο πλαίσιο του σκέλους του InvestEU για τις ΜΜΕ θα δώσει στους οργανισμούς εξαγωγικών πιστώσεων τη δυνατότητα να αρχίσουν εκ νέου τις δραστηριότητές τους όσον αφορά την Ουκρανία. Η πιλοτική διευκόλυνση αναμένεται να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών ΜΜΕ δημιουργώντας ισχυρότερους δεσμούς με την Ουκρανία, ώστε να καταστεί δυνατή η παροχή στήριξης αρκετών εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ για νέες εξαγωγές.

Η Επιτροπή:

- **Δράση 12:** θα συνεργαστεί με το ΕΤΕ για τη δημιουργία, κατά τη διάρκεια του 2024, πιλοτικής διευκόλυνσης που θα δίνει στους οργανισμούς εξαγωγικών πιστώσεων τη δυνατότητα να στηρίζουν τις ΜΜΕ στις εμπορικές συναλλαγές τους με την Ουκρανία.

Στο πλαίσιο της ευρύτερης πρωτοβουλίας για την Ένωση Κεφαλαιαγορών⁶⁸, η δημιουργία αγορών ανάπτυξης ΜΜΕ, πανευρωπαϊκών εταιρειών επιχειρηματικού κεφαλαίου και συμμετοχικής χρηματοδότησης βελτίωσαν την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση. Η πρόσφατη πολιτική συμφωνία για το ευρωπαϊκό ενιαίο σημείο πρόσβασης θα αυξήσει την προβολή των εταιρειών, μεγάλων και μικρών, μεταξύ των επενδυτών, ενώ οι αναθεωρημένοι κανόνες για τη ρύθμιση των ευρωπαϊκών μακροπρόθεσμων επενδυτικών κεφαλαίων και τους οργανισμούς εναλλακτικών επενδύσεων θα διευρύνουν τη δεξαμενή πηγών χρηματοδότησης που διατίθεται για τις ΜΜΕ. Οι προτάσεις σχετικά με την πράξη για την εισαγωγή στο χρηματιστήριο⁶⁹ έχουν σκοπό να προωθήσουν την πρόσβαση των εταιρειών, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, σε χρηματοδότηση από τις δημόσιες αγορές, μειώνοντας τη γραφειοκρατία, εξορθολογίζοντας τους κανόνες και δίνοντας στους ιδιοκτήτες τη δυνατότητα να διατηρούν εξουσίες λήψης αποφάσεων μετά την εισαγωγή των εταιρειών τους στο χρηματιστήριο. Το υψηλό επίπεδο φιλοδοξίας για τις προτάσεις σχετικά με την πράξη για την εισαγωγή στο χρηματιστήριο είναι εξαιρετικά σημαντικό προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι εταιρείες υψηλής ανάπτυξης θα συνεχίσουν να αναπτύσσονται και να δημιουργούν θέσεις εργασίας στην ΕΕ. Προκειμένου να διασφαλιστεί η βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε πηγές χρηματοδότησης που

⁶⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_22_7348.

⁶⁹ COM(2022) 760 final.

βασίζονται στην αγορά και σε ίδια κεφάλαια, είναι εξαιρετικά σημαντικό να εγκριθούν γρήγορα οι νομοθετικές προτάσεις στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών του 2020 και να υπάρξουν περαιτέρω συζητήσεις σχετικά με τη μελλοντική ανάπτυξη της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, ιδίως στο πλαίσιο της Ευρωομάδας.

Μια άλλη προσέγγιση για τη στήριξη των ΜΜΕ είναι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (ΕΣΚ), που αποτελεί το κορυφαίο μέσο της ΕΕ για την παροχή μεικτής χρηματοδότησης (επιχορηγήσεις και ίδια κεφάλαια ή οιονεί ίδια κεφάλαια) σε ταχέως αναπτυσσόμενες νεοφυείς επιχειρήσεις και ΜΜΕ που επιδιώκουν τη δημιουργία ρηξικέλευθων καινοτομιών. Το Ταμείο ΕΣΚ παρέχει σε αυτού του είδους τις εταιρείες χρηματοδότηση μετοχικού κεφαλαίου που κυμαίνεται από 0,5 έως 15 εκατ. EUR, με μόχλευση προϋπολογισμού ύψους 10 δισ. EUR για την προσέλκυση 30 έως 50 δισ. EUR από ιδιώτες επενδυτές. Για τις εταιρείες που απαιτούν επακόλουθους γύρους χρηματοδότησης ή μεγαλύτερα ποσά επενδύσεων, η πρόταση της Επιτροπής για τη STEP προβλέπει πρόσθετο προϋπολογισμό ύψους 2,63 δισ. EUR, ο οποίος αναμένεται να δώσει στο Ταμείο ΕΣΚ τη δυνατότητα να χορηγήσει πρωτοφανείς επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου που κυμαίνονται μεταξύ 15 και 50 εκατ. EUR σε τεχνολογίες στρατηγικής σημασίας για την Ευρώπη. Με τη δημιουργία πρόσθετων ιδιωτικών επενδύσεων, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε νέα κεφαλαιακή στήριξη ύψους 13 δισ. EUR για ΜΜΕ και μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης οι οποίες δεν είναι τραπεζικά ελκυστικές.

Η Επιτροπή θα βοηθήσει επίσης τις ΜΜΕ να λάβουν μέτρα ενεργειακής απόδοσης (τα οποία περιλαμβάνουν από ενεργειακούς ελέγχους έως τεχνολογίες και προγράμματα κατάρτισης), διαθέτοντας 10 εκατ. EUR από το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά μέσω του δικτύου «Enterprise Europe Network» με ανοικτές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων.

3.2.3 Δημόσιες συμβάσεις

Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις αγορές δημόσιων συμβάσεων μπορεί να βοηθήσει τις ΜΜΕ να απελευθερώσουν το δυναμικό τους, επιδρώντας θετικά στην ανάπτυξη και την οικονομική ανάκαμψη. Μεγάλο μέρος των δημόσιων επενδύσεων, που αντιστοιχεί στο 14 % του ΑΕΠ της ΕΕ, διατίθεται μέσω δημόσιων συμβάσεων. Ωστόσο, οι ΜΜΕ δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση σε δημόσιες συμβάσεις. Η Επιτροπή παρουσίασε πρωτοβουλίες που διευκολύνουν την πρόσβαση εταιρειών, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, στις δημόσιες προμήθειες και σε διασυνοριακό επίπεδο⁷⁰. Ο στόχος είναι να αυξηθεί το ποσοστό των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών σύμφωνα πάντοτε με τον συνολικό αντίκτυπό τους στην οικονομία. Για να βελτιωθεί η συμμετοχή των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις, είναι σημαντικό να προωθηθεί η χρήση τυποποιημένων διατάξεων και ρητρών στα έγγραφα των δημόσιων συμβάσεων, ιδίως για συμβάσεις χαμηλού κινδύνου ή χαμηλής αξίας, ώστε να διευκολυνθεί ο χειρισμός των τευχών δημοπράτησης από τις ΜΜΕ. Θα πρέπει να προωθηθούν πρακτικές που βελτιώνουν τη συμμετοχή των ΜΜΕ, όπως η χρήση προϋποθέσεων κατάλληλων για τις ΜΜΕ (ευνοϊκότερες χρηματοδοτικές προϋποθέσεις και ευνοϊκότεροι όροι πληρωμής).

⁷⁰ COM(2017) 572 final. Το 2020 και το 2021 η Επιτροπή δημοσίευσε δύο μελέτες σχετικά με τη συμμετοχή των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις: <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/eec8227c-ecc4-11ea-b3c6-01aa75ed71a1> και <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/46111/attachments/1/translations/en/renditions/native>. Το 2023 εκδόθηκαν δύο φυλλάδια για την προώθηση της συμμετοχής των νεοφυών επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54254?locale=el>, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54276?locale=el>.

Η Επιτροπή:

- **Δράση 13:** θα προωθήσει τη χρήση τυποποιημένων διατάξεων για τις δημόσιες συμβάσεις και προϋποθέσεων κατάλληλων για τις ΜΜΕ, ώστε να βελτιωθεί η συμμετοχή των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις.

3.2.4 Διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε βιώσιμη χρηματοδότηση

Οι ΜΜΕ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο βοηθώντας την Ευρώπη να επιτύχει τους στόχους της για κλιματική ουδετερότητα και άλλους περιβαλλοντικούς στόχους⁷¹. Ως εκ τούτου, η αύξηση της χρηματοδότησης για τη μετάβαση των ΜΜΕ στη βιωσιμότητα, με παράλληλη ελαχιστοποίηση του διοικητικού φόρτου, είναι καίριας σημασίας. Προκειμένου να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους για τη μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία, οι ΜΜΕ χρειάζονται ιδίως 1) απλή και τυποποιημένη μεθοδολογία για την υποβολή εκθέσεων για περιβαλλοντικά, κοινωνικά και σχετικά με τη διακυβέρνηση ζητήματα· και 2) χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που τις στηρίζουν στις προσπάθειές τους να μεταβούν σε βιώσιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Παρά τα μέτρα που έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή για την αντιμετώπιση των αναγκών τους⁷², οι ΜΜΕ δυσκολεύονται να αντλήσουν χρηματοδότηση για τα πράσινα έργα τους. Οι ΜΜΕ, με εξαίρεση τις εισηγμένες ΜΜΕ δεν υπόκεινται επισήμως στις απαιτήσεις του πλαισίου βιώσιμης χρηματοδότησης της ΕΕ. Ωστόσο, η Επιτροπή γνωρίζει ότι οι εν λόγω ΜΜΕ δέχονται αυξανόμενα αιτήματα παροχής πληροφοριών για τη βιωσιμότητα από τους χρηματοοικονομικούς τους εταίρους και τους εταίρους της αξιακής αλυσίδας τους, συχνά σε μη τυποποιημένη μορφή. Υπό το πρίσμα αυτό, η Επιτροπή αναγνωρίζει τις ανησυχίες των ΜΜΕ σχετικά με τις «επιπτώσεις από πάνω προς τα κάτω» (trickledown effects) που έχουν αυτοί οι νέοι κανόνες στην υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας.

Η Επιτροπή λαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση αυτών των ανησυχιών. Πρώτον, η Επιτροπή παροτρύνει⁷³ τις μεγάλες εταιρείες και τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να εφαρμόζουν την αρχή της αναλογικότητας κατά τη συνεργασία με τις ΜΜΕ και να επιδεικνύουν αυτοσυγκράτηση όταν ζητούν πληροφορίες από τις ΜΜΕ-εταίρους που περιλαμβάνονται στην αξιακή αλυσίδα τους. Παρέχει επίσης ειδική καθοδήγηση, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι ΜΜΕ εθελοντικά για να αποκτήσουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση που απαιτείται για τη μετάβαση.

Η Ευρωπαϊκή Συμβουλευτική Ομάδα για θέματα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (EFRAG) εκπονεί αυτή τη στιγμή απλουστευμένα πρότυπα υποβολής εκθέσεων για τις εισηγμένες ΜΜΕ. Η Επιτροπή θα διασφαλίσει ότι τα εν λόγω πρότυπα για τις εισηγμένες ΜΜΕ θα είναι αναλογικά. Τα πρότυπα θα περιορίσουν τις πληροφορίες που πρέπει να υποβάλλουν οι εισηγμένες ΜΜΕ στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες. Θα ορίσουν επίσης νομικό όριο για τις

⁷¹ Έκθεση δραστηριοτήτων 2023 της πλατφόρμας του ΟΟΣΑ για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ για τη βιωσιμότητα (σελίδα 6), <https://www.oecd.org/cfe/smes/SME%20activity-report-2023.pdf>.

⁷² Πιο πρόσφατα, μέσω της ανακοίνωσης της Επιτροπής «Ένα πλαίσιο βιώσιμης χρηματοδότησης που λειτουργεί στην πράξη», του Ιουνίου 2023 [COM(2023) 317 final], στην οποία ζητείται ιδίως αυτό το πλαίσιο να είναι χωρίς αποκλεισμούς, χρηστικό και αναλογικό ώστε να δίνει στις ΜΜΕ τη δυνατότητα να αντλούν χρηματοδότηση για τη μετάβασή τους στη βιωσιμότητα.

⁷³ Σύσταση (ΕΕ) 2023/1425 της Επιτροπής σχετικά με τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης για τη μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία.

πληροφορίες των οποίων τη δημοσιοποίηση δύνανται τα ευρωπαϊκά πρότυπα υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας να απαιτούν από μέρους των μεγάλων εταιρειών, πληροφορίες τις οποίες οι τελευταίες αντλούν από ΜΜΕ που περιλαμβάνονται στην αξιακή τους αλυσίδα, ώστε να περιοριστούν οι «επιπτώσεις από πάνω προς τα κάτω». Πρόκειται για σημαντική διασφάλιση έναντι της οδηγίας για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες η οποία αποσκοπεί στον περιορισμό των έμμεσων επιπτώσεων που έχουν στις ΜΜΕ οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων για την αξιακή αλυσίδα οι οποίες επιβάλλονται στις μεγάλες επιχειρήσεις. Η Επιτροπή θα επιδιώξει να διασφαλίσει, στο πλαίσιο των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων σχετικά με την οδηγία για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα, ότι οι εν λόγω διασφαλίσεις μεταφέρονται στο εν λόγω πλαίσιο. Επιπλέον, η EFRAG θα εκπονήσει προαιρετικό πρότυπο για τις μη εισηγμένες ΜΜΕ. Οι ΜΜΕ μπορούν να χρησιμοποιούν το εν λόγω πρότυπο για την τυποποίηση των πληροφοριών βιωσιμότητας που επιθυμούν να υποβάλλουν, ώστε να δημιουργηθούν καλύτερες ευκαιρίες για την άντληση πράσινης χρηματοδότησης και έτσι να διευκολυνθεί η μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία.

Τα φιλικά προς τον χρήστη εργαλεία, οι πληροφορίες και η ανταλλαγή γνώσεων, σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη του κλάδου, θα βοηθήσουν τις ΜΜΕ να πορεύονται εντός του πλαισίου βιώσιμης χρηματοδότησης της ΕΕ. Ειδικότερα, οι απλουστευμένες προσεγγίσεις, που αναπτύσσονται από κοινού με την πλατφόρμα για τη βιώσιμη χρηματοδότηση, αναμένεται να δώσουν τη δυνατότητα στις μη εισηγμένες ΜΜΕ να επωφεληθούν από τη χρήση της ταξινόμιας.

Επιπροσθέτως, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα πρέπει να στηρίζουν τις ΜΜΕ στις προσπάθειές τους να μεταβούν σε βιώσιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Αυτό απαιτεί καλύτερη ενσωμάτωση της πράσινης χρηματοδότησης των ΜΜΕ στα επιχειρηματικά μοντέλα των τραπεζών. Είναι αναγκαίο να οριστεί η έννοια των πράσινων δανείων και να καθοριστούν πρότυπα για τα πράσινα δάνεια σε επίπεδο ΕΕ, προκειμένου να ενισχυθεί η υιοθέτησή τους. Η συμπερίληψη τέτοιων δανείων για τις ΜΜΕ στον αριθμητή του δείκτη πράσινων στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών αναμένεται, για παράδειγμα, να αυξήσει την προβολή του πράσινου δανεισμού για τις ΜΜΕ και να ενθαρρύνει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να παρέχουν βιώσιμη χρηματοδότηση στις ΜΜΕ.

Με βάση τα αποτελέσματα διαφόρων μελετών της Επιτροπής, που βρίσκονται σε εξέλιξη, σχετικά με την υποβολή εκθέσεων για τις ΜΜΕ και την ταξινόμια/ βιώσιμη χρηματοδότηση, η Επιτροπή:

- **Δράση 14:** θα διασφαλίσει ότι οι ΜΜΕ διαθέτουν απλό και τυποποιημένο πλαίσιο για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με περιβαλλοντικά, κοινωνικά και σχετικά με τη διακυβέρνηση ζητήματα, περιορίζοντας τον κίνδυνο επέκτασης της εφαρμογής των απαιτήσεων δημοσιοποίησης σε μη εισηγμένες ΜΜΕ που περιλαμβάνονται στην αξιακή αλυσίδα επιχειρήσεων οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες, και εξασφαλίζοντας την ταχεία εφαρμογή προαιρετικών προτύπων για τις μη εισηγμένες ΜΜΕ.
- **Δράση 15:** θα παροτρύνει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να συμπεριλάβουν την πράσινη χρηματοδότηση των ΜΜΕ στα επιχειρηματικά τους μοντέλα:
 - α. καταβάλλοντας προσπάθειες για τον καθορισμό ενός προτύπου ή ορισμού για τα πράσινα δάνεια, ιδίως για τις ΜΜΕ, με βάση τις επικείμενες συμβουλές της

Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών⁷⁴.

- β. αξιολογώντας μια φιλική προς τις ΜΜΕ προσαρμογή του δείκτη πράσινων στοιχείων ενεργητικού η οποία θα εξεταστεί σε μελλοντική επικαιροποίηση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης περί δημοσιοποιήσεων ταξινόμιας.

3.3 Διευκόλυνση της πρόσβασης σε εξειδικευμένο προσωπικό

Ο τρόπος με τον οποίον οι ΜΜΕ και οι εργαζόμενοί τους μαθαίνουν, συμμετέχουν στην κοινωνία και διεξάγουν τις καθημερινές τους επιχειρηματικές δραστηριότητες αλλάζει με τις τεχνολογικές εξελίξεις και με τις παγκόσμιες και δημογραφικές προκλήσεις. Οι ΜΜΕ χρειάζονται πρόσβαση σε εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό για να αντιμετωπίσουν αυτές τις αλλαγές και να διασφαλίσουν την ανθεκτικότητά τους, συμβάλλοντας παράλληλα στους τομείς της κοινωνίας, της παραγωγικότητας και της καινοτομίας.

Η Επιτροπή αξιοποιεί το ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων⁷⁵ για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι το 60 % όλων των ενηλίκων σε ηλικία εργασίας θα συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης κάθε χρόνο, σύμφωνα με τον στόχο που ορίζεται στο σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων⁷⁶. Το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων και οι άνευ προηγουμένου ενωσιακοί χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται για την ανάπτυξη δεξιοτήτων κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 του ΠΔΠ —ιδίως το εκτιμώμενο ποσό των 65 δισ. EUR από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+— προσφέρουν επίσης μια μοναδική ευκαιρία για την επιτάχυνση δράσεων που μπορούν να ενισχύσουν την πρόσβαση των ΜΜΕ σε ευρύ και διαφοροποιημένο απόθεμα δεξιοτήτων, όπως οι προτάσεις για την ψηφιακή εκπαίδευση και τις ψηφιακές δεξιότητες⁷⁷. Υπό την έννοια αυτή, το πιλοτικό πρόγραμμα για το ευρωπαϊκό πιστοποιητικό ψηφιακών δεξιοτήτων⁷⁸, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη, θα συμβάλει στην ενίσχυση της διαφάνειας και της αναγνώρισης των ψηφιακών δεξιοτήτων, διευκολύνοντας την πρόσβαση των ΜΜΕ στα ταλέντα που χρειάζονται για την ψηφιακή μετάβαση.

Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ)⁷⁹, η ΕΕ στηρίζει επίσης κέντρα επαγγελματικής αριστείας⁸⁰ με σκοπό να αναπτυχθούν τοπικά «οικοσυστήματα δεξιοτήτων», από την προηγμένη μεταποίηση έως την τεχνητή νοημοσύνη, την τεχνολογία των υδάτων και τον οικολογικό προσανατολισμό των πόλεων. Τα κέντρα αυτά συνεργάζονται στενά με επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων ΜΜΕ, και συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη, την επιχειρηματικότητα, την καινοτομία και τις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης. Η ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις μαθητείας στηρίζει την προώθηση περισσότερων και καλύτερων θέσεων μαθητείας σε

⁷⁴ Πρόσκληση της Επιτροπής για την παροχή συμβουλών σχετικά με τα πράσινα και ενυπόθηκα δάνεια, που εκδόθηκε προς την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, Νοέμβριος 2022.

⁷⁵ COM(2020) 274 final.

⁷⁶ Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, που εγκρίθηκε από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων το 2020, <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1607&langId=el>.

⁷⁷ COM(2023) 205 final και COM(2023) 206 final.

⁷⁸ <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan/action-9?>

⁷⁹ Σύσταση 2020/C 417/01 του Συμβουλίου.

⁸⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1501&langId=el>.

ολόκληρη την ΕΕ ως αποτελεσματικών μαθησιακών διαδρομών για να αποκτήσουν οι εταιρείες, ιδίως οι ΜΜΕ, τους εξειδικευμένους εργαζομένους που χρειάζονται.

Στο πλαίσιο του συμφώνου της ΕΕ για τις δεξιότητες⁸¹, 18 συμπράξεις δεξιοτήτων μεγάλης κλίμακας που καλύπτουν όλα τα βιομηχανικά οικοσυστήματα καταβάλλουν προσπάθειες για τον προσδιορισμό των αναγκών για δεξιότητες και την ανάπτυξη της κατάρτισης στις επιχειρήσεις και στις αλυσίδες εφοδιασμού τους με σκοπό την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση 10 εκατομμυρίων εργαζομένων έως το 2030. Οι ΜΜΕ συμμετέχουν ενεργά σε όλες τις συμπράξεις δεξιοτήτων μεγάλης κλίμακας άμεσα, ως μεμονωμένα μέλη και έμμεσα μέσω τομεακών οργανώσεων δικτύων. Η σύμπραξη με άλλους φορείς, όπως οι κοινωνικοί εταίροι, και άλλα δίκτυα στο πλαίσιο των συμπράξεων δεξιοτήτων μεγάλης κλίμακας τους παρέχει πρόσβαση σε προγράμματα, περιεχόμενο και υλικό κατάρτισης τα οποία σε διαφορετική περίπτωση δεν θα τους ήταν διαθέσιμα λόγω του περιορισμένου μεγέθους και των περιορισμένων πόρων τους.

Το δίκτυο «Enterprise Europe Network» διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην παροχή κατάρτισης για τις ΜΜΕ, με σκοπό για να τις βοηθήσει να συμμορφωθούν με τις νέες απαιτήσεις, να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες που προσφέρουν μέτρα όπως η πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών ή η πράξη για τις κρίσιμες πρώτες ύλες και να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της νομοθεσίας για την Πράσινη Συμφωνία και τη βιωσιμότητα, όπως η οδηγία σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα.

Οι επιχειρηματικές δεξιότητες είναι εξαιρετικά σημαντικές στην προσπάθεια να βοηθηθούν οι υφιστάμενοι επιχειρηματίες να αναπτύξουν την επιχείρησή τους και να παροτρυνθούν περισσότεροι άνθρωποι να κάνουν την επιχειρηματικότητα σταδιοδρομία τους. Προκειμένου να χειραφετηθούν οι γυναίκες ώστε να γίνουν επιχειρηματίες, η Επιτροπή διεξάγει δραστηριότητες ευαισθητοποίησης παρέχοντας ταυτόχρονα κατάρτιση, πλαisiώση και καθοδήγηση, και βελτιώνοντας την πρόσβαση των γυναικών επιχειρηματιών σε χρηματοδότηση και επιχειρηματικά δίκτυα. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα Erasmus για νεαρούς επιχειρηματίες⁸² έχει στηρίξει περισσότερες από 9 000 γυναίκες επιχειρηματίες, και η πρωτοβουλία Women TechEU⁸³ έχει προσφέρει χρηματοδότηση σε εταιρείες που ιδρύονται από γυναίκες με προϋπολογισμό άνω των 10 εκατ. EUR. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την απελευθέρωση του πλήρους επιχειρηματικού δυναμικού των γυναικών, των νέων και των ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού.

Τέλος, πρέπει επίσης να γίνουν ευκολότερες οι διαδικασίες για τις ΜΜΕ ώστε να προσελκύονται ταλέντα από το εξωτερικό. Η Επιτροπή θα προτείνει εντός του τρέχοντος έτους δέσμη μέτρων για τη μεγιστοποίηση του δυναμικού της κινητικότητας ταλέντων, η οποία θα περιλαμβάνει νομοθετική πρόταση για τη δημιουργία δεξαμενής ταλέντων της ΕΕ και πρωτοβουλία συνεργασίας με τα κράτη μέλη για τη διευκόλυνση της ταχύτερης αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων των υπηκόων τρίτων χωρών, μεταξύ άλλων

⁸¹ Το σύμφωνο προωθεί επίσης τις συμπράξεις σε περιφερειακό επίπεδο προκειμένου να στηριχθεί η αναβάθμιση των δεξιοτήτων και η επανειδίκευση του εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβανομένου εκείνου που απασχολείται σε ΜΜΕ. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα ερευνών, αφού άρχισε να ισχύει το Σύμφωνο το 2020, οι συντονισμένες προσπάθειες των μελών του έχουν καλύψει κατ' εκτίμηση σχεδόν δύο εκατομμύρια άτομα. Επιπλέον, τα μέλη του έχουν πραγματοποιήσει αθροιστικές επενδύσεις που προσεγγίζουν τα 160 εκατ. EUR σε δραστηριότητες αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης. https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_el.

⁸² <https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/>

⁸³ https://eisma.ec.europa.eu/programmes/european-innovation-ecosystems/women-techeu_en

μέσω συμπράξεων με τρίτες χώρες, για τη βελτίωση των προσλήψεων και της αντιστοίχισης θέσεων εργασίας.

Η Επιτροπή:

- **Δράση 16:** θα παρουσιάσει πρόταση για τη δημιουργία δεξαμενής ταλάντων της ΕΕ και πρωτοβουλία για τη βελτίωση της αναγνώρισης των προσόντων και των δεξιοτήτων των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας της ΕΕ — έως το τέταρτο τρίμηνο του 2023.
- **Δράση 17:** θα συνεργαστεί με ομάδες των οποίων το αναξιοποίητο επιχειρηματικό δυναμικό παραμένει υψηλό, όπως οι γυναίκες, οι νέοι και τα άτομα με αναπηρία, μέσω εκστρατειών ευαισθητοποίησης, πλαισίωσης και καθοδήγησης.

3.4 Στήριξη των ΜΜΕ καθ' όλη τη διάρκεια του επιχειρηματικού κύκλου ζωής τους

3.4.1 Σύσταση νέας επιχείρησης

Μετά την ανασκόπηση της πρωτοβουλίας «Small Business Act»⁸⁴, η Επιτροπή συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για τη μείωση του χρόνου που απαιτείται για τη σύσταση νέων επιχειρήσεων. Η πρωτοβουλία του 2016 για τις νεοφυείς και τις αναπτυσσόμενες νέες επιχειρήσεις⁸⁵ περιλάμβανε μια σειρά δράσεων για να καταστεί ελκυστικότερη για τους επιχειρηματίες η σύσταση επιχείρησης και η επέκτασή της στην Ευρώπη. Η Επιτροπή παροτρύνει επίσης τα κράτη μέλη να προωθήσουν τη δημιουργία νεοφυών επιχειρήσεων εφαρμόζοντας τις αρχές και τις βέλτιστες πρακτικές που περιγράφονται στη δήλωση σχετικά με το πρότυπο αριστείας χωρών της ΕΕ για τις νεοφυείς επιχειρήσεις⁸⁶, όπως:

- διευκόλυνση της δημιουργίας νέων νομικών οντοτήτων για νεοφυείς επιχειρήσεις, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου, σε ελάχιστο χρόνο και με ελάχιστο κόστος, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας ηλεκτρονικής υποβολής διοικητικών εγγράφων για τη δημιουργία νεοφυούς επιχείρησης ή θυγατρικής σε άλλα κράτη μέλη⁸⁷.
- δημιουργία «λωρίδας ταχείας σύστασης» (συμπεριλαμβανομένης υπηρεσίας υποστήριξης για την πρόσβαση στην αγορά) μέσω διαδικτυακής υπηρεσίας μίας στάσης η οποία θα παρέχει ολοκληρωμένη πληροφόρηση σχετικά με τις εθνικές διοικητικές απαιτήσεις και τις ευκαιρίες χρηματοδότησης, η οποία θα συνδέεται με την ενιαία ψηφιακή θύρα·
- στήριξη της πολυμορφίας και της ένταξης, σύμφωνα επίσης με το σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία⁸⁸.

3.4.2 Ανάπτυξη της επιχείρησης

Χάρη στα μέτρα της παρούσας ανακοίνωσης οι ΜΜΕ θα είναι σε θέση να λειτουργούν ανταγωνιστικά και να αναπτύσσονται. Οι ΜΜΕ ορίζονται επί του παρόντος ως επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και έχουν ετήσιο κύκλο

⁸⁴ COM(2011) 78 final.

⁸⁵ COM(2016) 733 final.

⁸⁶ <https://startupnationsstandard.eu/files/SNS-declaration.pdf>.

⁸⁷ Σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2019/1151 και την πρόταση COM(2023) 177 final.

⁸⁸ COM(2021) 778 final.

εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. EUR ή συνολικό ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. EUR. Τα όρια αυτά καθορίστηκαν το 2003. Παρότι είκοσι χρόνια αργότερα η συντριπτική πλειονότητα των εταιρειών εξακολουθεί να καλύπτεται από τον ορισμό των ΜΜΕ, ορισμένες εταιρείες υπερβαίνουν τα όρια του σχετικού ορισμού, οπότε καθίστανται εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης, όπως τις αποκαλούμε.

Το 2021, η Επιτροπή αξιολόγησε τον ορισμό των ΜΜΕ και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι εξακολουθεί να ισχύει (ο μέσος κύκλος εργασιών των ΜΜΕ της ΕΕ παραμένει αρκετά κάτω από το όριο)⁸⁹. Η αξιολόγηση αυτή διενεργήθηκε με βάση τα στοιχεία του 2018 και δεν αποτυπώνει τις επιπτώσεις της πανδημίας, του πολέμου στην Ουκρανία και της ενεργειακής κρίσης, οι οποίες έχουν έκτοτε κλονίσει την ενωσιακή οικονομία, ιδίως δε έχουν προκαλέσει σημαντική αύξηση του πληθωρισμού, ο οποίος μειώνεται με αργούς ρυθμούς. Επιπλέον, υπό το πρίσμα των σημερινών και μελλοντικών οικονομικών προκλήσεων —από την ψηφιοποίηση έως τη δημογραφική αλλαγή— ίσως είναι σκόπιμο να δοθεί μεγαλύτερη αναγνώριση στην αύξηση της παραγωγικότητας κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες, με τον συνυπολογισμό της κατά τον καθορισμό των ανώτατων ορίων για τον ορισμό των ΜΜΕ.

Η αξιολόγηση του 2021 αναγνώρισε επίσης την ανάγκη «να εξεταστούν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις όταν υπερβαίνουν τη φάση των ΜΜΕ»⁹⁰. Για παράδειγμα, η εφαρμογή των ορίων μπορεί να έχει επιπτώσεις σε περίπτωση που μια αναπτυσσόμενη εταιρεία απολέσει όλα τα οφέλη των διαφόρων μέτρων προς όφελος των ΜΜΕ λόγω υπέρβασης μίας εξ αυτών των παραμέτρων.

Μια πρόσφατη μελέτη της Επιτροπής αποκάλυψε τον ουσιαστικό ρόλο των επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης στην ενωσιακή οικονομία⁹¹: οι μικρές (250-499 εργαζόμενοι) και οι μεγάλες επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (500-1 499 εργαζόμενοι) αντιπροσωπεύουν αθροιστικά πάνω από το 13 % της συνολικής απασχόλησης στον ευρωπαϊκό μη χρηματοπιστωτικό επιχειρηματικό τομέα. Το μερίδιο των επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης είναι ιδιαίτερα υψηλό στα βιομηχανικά οικοσυστήματα που είναι εξαιρετικά σημαντικά για την ανταγωνιστικότητα και την τεχνολογική κυριαρχία της ΕΕ: ηλεκτρονική, αεροδιαστημική και άμυνα, ενέργεια, ενεργοβόρες βιομηχανίες και υγεία.

Διάφορα συστήματα χρηματοδότησης για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου και την κλιμάκωση που εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι διαθέσιμα για να στηρίξουν τη διαδικασία δυναμικής ανάπτυξης των εν λόγω επιχειρήσεων και να αντιμετωπίσουν το κενό χρηματοδότησης που αντιμετωπίζουν. Οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου περιέχουν τον ορισμό για τις μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης και καθιστούν δυνατή τη στήριξη των εν λόγω επιχειρήσεων υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Η Επιτροπή παρέχει επίσης στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να

⁸⁹ Τελευταία αξιολόγηση COM SWD(2021) 280 final.

⁹⁰ SWD(2021) 280 final.

⁹¹ Study to map, measure and portray the EU mid-cap landscape (Μελέτη για τη χαρτογράφηση, τη μέτρηση και την παρουσίαση του τοπίου των ενωσιακών επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης), 2022, <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/ad5fdad5-6a33-11ed-b14f-01aa75ed71a1/language-el/format-PDF/source-277396461>.

στηρίζουν επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης βάσει του προσωρινού πλαισίου κρίσης και μετάβασης⁹² ή του αναθεωρημένου γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία⁹³.

Οι μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης συνήθως αναπτύσσονται ταχύτερα, είναι πιο καινοτόμες και αντιμετωπίζουν καλύτερα την ψηφιοποίηση από ό,τι οι ΜΜΕ, αλλά εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ορισμένες προκλήσεις, όπως η έλλειψη εξειδικευμένων εργαζομένων ή ο διοικητικός φόρτος. Τα στατιστικά στοιχεία για τις μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης είναι περιορισμένα, και δεν υπάρχει συνεκτική προσέγγιση για τη στήριξη της ανάπτυξής τους.

Η Επιτροπή:

- **Δράση 18:** θα δίνει προσοχή στις ανάγκες των επιχειρήσεων που υπερβαίνουν τα όρια του ορισμού των ΜΜΕ, καθώς και στο ευρύτερο φάσμα των μικρών επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης, και, **έως το τέλος του 2023:**
 - α. θα αναλύσει τον αντίκτυπο του υψηλού πληθωρισμού και των πιο μακροπρόθεσμων αυξήσεων της παραγωγικότητας, καθώς και την αλληλεπίδραση με δυνητικά πρόσθετα μέτρα για τις επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης, ώστε να αυξηθούν —όταν αυτό κρίνεται δικαιολογημένο— τα οικονομικά όρια του ισχύοντος ορισμού των ΜΜΕ·
 - β. θα διατυπώσει εναρμονισμένο ορισμό για τις μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης·
 - γ. **στη συνέχεια,** θα λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει ότι ο αναθεωρημένος ορισμός των ΜΜΕ αποτυπώνεται στις σχετικές νομοθετικές πράξεις· και
 - δ. θα καταρτίσει σύνολο δεδομένων με βάση τον ορισμό των μικρών επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης και θα αξιολογήσει πιθανά μέτρα για τη στήριξη των εν λόγω εταιρειών κατά την ανάπτυξή τους (συμπεριλαμβανομένης της δυνητικής εφαρμογής ορισμένων μέτρων που ευνοούν τις ΜΜΕ, σε προσαρμοσμένη μορφή).

3.4.3 Μεταβίβαση της επιχείρησης, πρόληψη της αφερεγγυότητας και παροχή δεύτερης ευκαιρίας στους επιχειρηματίες

Οι επιτυχείς μεταβιβάσεις επιχειρήσεων ωφελούν την οικονομία και τον κοινωνικό ιστό της Ευρώπης, αποτρέποντας την απώλεια θέσεων εργασίας και διασφαλίζοντας την οικονομική δραστηριότητα. Η σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων, η οποία αφορά βασικές νομικές, φορολογικές και διοικητικές πτυχές των μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εξακολουθεί να ισχύει σήμερα⁹⁴. Η Επιτροπή προωθεί βέλτιστες πρακτικές στις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων που έχουν αναπτυχθεί είτε στο πλαίσιο διαφόρων έργων χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ⁹⁵ είτε από άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που εκτελούν εργασίες στον τομέα αυτόν. Το 2021 η Επιτροπή εκπόνησε μελέτη για τη βελτίωση της βάσης

⁹² COM(2023) 1711.

⁹³ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής.

⁹⁴ 94/1069/ΕΚ. Ειδικότερα, η Επιτροπή πρότεινε στοχευμένα φορολογικά κίνητρα, όπως η υπό όρους μείωση των φόρων κληρονομιάς και δωρεάς σε περιπτώσεις οικογενειακής κληρονομικής διαδοχής, οι υπό όρους αναβολές καταβολής φόρων ή φορολογικές ελαφρύνσεις λόγω επανεπένδυσης, ή ειδικά φορολογικά κίνητρα για την προώθηση της μεταβίβασης της εταιρείας στους εργαζομένους, με στόχο να διασφαλιστεί ότι οι φόροι μεταβίβασης δεν θέτουν σε κίνδυνο την επιβίωση της επιχείρησης.

⁹⁵ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/supporting-entrepreneurship/transfer-businesses_el.

τεκμηρίωσης σχετικά με τις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων⁹⁶. Επιπλέον, στην πρότασή της για σύσταση του Συμβουλίου για την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαίσιου για την κοινωνική οικονομία⁹⁷, η Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ευνοϊκό πλαίσιο για τις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων στους εργαζομένους με σκοπό τη σύσταση συνεταιρισμών εργαζομένων. Δεδομένης της σημασίας των μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, η Επιτροπή είναι έτοιμη να προβεί σε απολογισμό των πρόσφατων εξελίξεων στα κράτη μέλη.

Η Ακαδημία Καθοδηγητών στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Early Warning Europe⁹⁸ θα εκπονήσει ένα διαδικτυακό πρόγραμμα μάθησης για καθοδηγητές, οι οποίοι θα είναι σε θέση να προσφέρουν βελτιωμένη στήριξη στις εταιρείες που διατρέχουν κίνδυνο αφερεγγυότητας και να βοηθούν τους ιδιοκτήτες επιχειρήσεων να μεταβιβάσουν την επιχείρησή τους στην επόμενη γενιά.

Τέλος, δεδομένου ότι περίπου το 50 % των νέων επιχειρήσεων αποτυγχάνουν κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας⁹⁹, η πολιτική της Επιτροπής στον τομέα της αφερεγγυότητας στηρίζει τους επιχειρηματίες που βρίσκονται αντιμέτωποι με χρεοκοπία, ώστε να διασφαλίσουν ότι μπορεί γρήγορα να τους δοθεί δεύτερη ευκαιρία. Η οδηγία για την αναδιάρθρωση και την αφερεγγυότητα έχει ως στόχο να αποτρέπει τις πτωχεύσεις και να βοηθά τις αφερέγγυες επιχειρήσεις να ορθοποδήσουν και πάλι. Έως τα μέσα του 2026, η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και τον αντίκτυπο των διατάξεων της οδηγίας. Επιπλέον, το 2022, στο πλαίσιο της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, η Επιτροπή πρότεινε οδηγία για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών της νομοθεσίας περί αφερεγγυότητας¹⁰⁰. Το πλέον καινοτόμο χαρακτηριστικό της εν λόγω πρότασης είναι η θέσπιση απλουστευμένης, ταχείας και οικονομικά αποδοτικής διαδικασίας εκκαθάρισης για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Η Επιτροπή παροτρύνει τον συννομοθέτη να σημειώσει επείγοντως πρόοδο όσον αφορά την πρόταση αυτή. Αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό προκειμένου να διασφαλιστούν αποτελεσματικότερες διαδικασίες αφερεγγυότητας και, ως εκ τούτου, περισσότερες διασυννοριακές επενδύσεις, μεταξύ άλλων και για τις ΜΜΕ.

Η Επιτροπή:

- **Δράση 19:** θα αξιολογήσει τις συνθήκες-πλαίσιο για τις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων στα κράτη μέλη από κοινού με το δίκτυο απεσταλμένων για τις ΜΜΕ —έως το δεύτερο τρίμηνο του 2024.

4 Συμπεράσματα

Οι ΜΜΕ εξακολουθούν να πορεύονται σε ένα εξαιρετικά αβέβαιο οικονομικό περιβάλλον. Ο πληθωρισμός, που επιμένει παρότι βαίνει μειούμενος, θα εξακολουθήσει να ασκεί πιέσεις στην προστιθέμενη αξία και την απασχόληση, ενώ η γεωπολιτική αβεβαιότητα θα εξακολουθήσει να περιορίζει πολλές αλυσίδες εφοδιασμού.

Επομένως, πέραν της χρηματοδοτικής στήριξης, συμπεριλαμβανομένης της τεράστιας προσπάθειας της Επιτροπής που θα ανέλθει συνολικά περίπου σε 200 δισ. EUR έως το 2027,

⁹⁶ <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/fdfe129-69bb-11eb-aeb5-01aa75ed71a1/language-el/format-PDF/source-190448642>.

⁹⁷ COM(2023) 316 final.

⁹⁸ <https://www.earlywarningeurope.eu/mentor-academy>.

⁹⁹ COM(2012) 795 final.

¹⁰⁰ COM(2022) 702 final.

είναι απαραίτητο να ενισχυθεί στήριξη των ΜΜΕ μέσω πολιτικών, με βάση τις δράσεις που προτείνονται στην παρούσα ανακοίνωση. Όλες αυτές οι δράσεις περιστρέφονται γύρω από τις τρεις κύριες επιχειρησιακές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ —διοικητικός φόρτος, χρηματοδότηση και δεξιότητες— με στόχο την επίτευξη πολύ συγκεκριμένων στόχων: δημιουργία ευνοϊκού κανονιστικού πλαισίου, μείωση των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων, απλούστευση των φόρων, προώθηση της ρευστότητας, βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, παροχή κατάλληλων δεξιοτήτων στις ΜΜΕ και στήριξή τους καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους.

Όπως υπενθυμίζεται στη στρατηγική της Επιτροπής για τις ΜΜΕ¹⁰¹, η αποτελεσματική αρωγή και στήριξη των ΜΜΕ εξαρτάται από τις συντονισμένες προσπάθειες και την ισχυρή σύμπραξη όλων των φορέων – των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, των ΜΜΕ, των μεγάλων εταιρειών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και των επενδυτών. Ειδικότερα, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την αρχή «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις» σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Όσον αφορά την Επιτροπή, πρέπει να ενεργοποιηθούν όλοι οι μοχλοί που μπορούν να διευκολύνουν και να αποσαφηνίσουν τη λειτουργία των ΜΜΕ. Η παροχή βραχυπρόθεσμης αρωγής, η δημιουργία των θεμελίων που απαιτούνται για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα και ανθεκτικότητά τους, και η προώθηση ενός δίκαιου και φιλικού προς τις ΜΜΕ επιχειρηματικού περιβάλλοντος βρίσκονται στο επίκεντρο της προσέγγισης που ακολουθεί η Επιτροπή.

¹⁰¹ COM(2020) 103 final.